

SLOVENSKI

Direktor: Miro Jannuba - odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska uskarna »Slovenskega poročevalca«
 - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5 telefon 23-52 do 23-56 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 40-11, telefon 22-578 in 22-521 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896 za ljubljanske naročnike 20-463 za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tek. račun NB 601--T-163 - Mesečna naročnina 140 din

Poročevalac

Predsednik FLRJ Josip Broz-Tito v Londonu

Velika Britanija in Jugoslavija imata skupni interes, da se ohraniti mir in trdnost na svetu

London, 16. marca. Dopisnik Tanjuga poroča: Danes točno ob 17.20 po jugoslovanskem času je predsednik republike Josip Broz Tito stopil prvič na britanska tla. V westminstrskem pristanišču so maršala Tita čakali vojvoda Edinburški, predsednik britanske vlade Winston Churchill, minister za zunanje zadeve Anthony Eden, visoki funkcionarji britanske admiralitete in ministrstva za zunanje zadeve ter zastopniki jugoslovanskega veleposlanstva v Londonu. Prvi je pristopil k maršalu Titu vojvoda Edinburški, mu ponudil roko in želel dobrodošlico. Nato je pristopil predsednik britanske vlade Winston Churchill, ki je maršala Tita pozdravil v imenu britanske vlade in v svojem imenu, želel mu dobrodošlico v Veliki Britaniji. Nato so maršala Tita pozdravili britanski ministri za zunanje zadeve Anthony Eden in drugi visoki funkcionarji britanske admiralitete in ministrstva za zunanje zadeve. Predsednika republike so pozdravili tudi zastopniki jugoslovanskega veleposlanstva pod vodstvom ministra-svetnika Jakše Petrica. Nato je godba britanske vojne mornarice zaigrala jugoslovansko himno. Maršal Tito je skupno z vojvodo Edinburškim, predsednikom britanske vlade Churchillom in ministrom za zunanje zadeve Edenom pregledal častno četo britanske vojne mornarice, ki je bila postrojena na westminstrski obali. Nato se je predsednik republike Josip Broz Tito skupno z vojvodo Edinburškim, Churchillom in Edenom napotil proti avtomobilu, ki mu ga je dal britanski ministrski predsednik na razpolago za ves čas njegovega bivanja v Veliki Britaniji. V spremstvu Churchilla se je maršal Tito odpravil proti rezidenci predsednika britanske vlade. Vojvoda Edinburški se je v svojem avtomobilu odpravil proti Buckinghamski palači. Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Vladimir Velebit sta se z g. Anthony Edenom odpravila proti rezidenci predsednika britanske vlade. Ostali jugoslovanski gosti z dr. Beblerjem na čelu so odšli v spremstvu britanskega veleposlanika v Jugoslaviji sira Yva Maleta v britansko ministrstvo za zunanje zadeve, kjer jih je sprejel stalni podtajnik ministrstva sir William Strange.

Ko se je pozdravil z britanskimi državniki je predsednik republike Josip Broz Tito pristopil k mikrofonu in v angleškem jeziku poslal naslednji pozdrav narodom Vel. Britanije:

»Stopajoč na tla Vel. Britanije z iskrenim zadovoljstvom pošiljam njenemu narodu tople in priskrčne pozdrave v svojem imenu in v imenu sodelavcev, ki me spremljajo.

Prihajam v državo velikega britanskega naroda in spremljam me velike in iskrene simpatije narodov moje države do hrabrega naroda Vel. Britanije. Čeprav moj obisk, ki sem ga napravil na povabilo britanske vlade in g. Churchilla osebno, nima izrazito uradnega značaja, sem vendar globoko prepričan, da bo mnogo prispeval k večjemu utrjevanju prijateljstva, medsebojnega razumevanja in sodelovanja med našima državama.

Sodim, da je to prijateljstvo že danes zelo priskrčno. Za to

Nov film o Jugoslaviji

New York, 16. marca. (Tanjug). Ameriško podjetje za 16 milimetrske filme »Julian Bryana« je posnelo še en film o Jugoslaviji, ki ga predvajajo sedaj v raznih krajih v ZDA.

V razgovoru z novinarji je direktor podjetja »Bryana« izjavil, da je navdušen nad snemalnimi gradivom, ki ga nudi Jugoslavija, in da namerava ponovno potovati v Jugoslavijo ter posneti še nekaj filmov.

Gospod Bryan se je prav te dni vrnil z večje turneje po ZDA, kjer je v raznih mestih predvajal svoje filme o Jugoslaviji, ki jih je opremil s svojimi pripombami o vtisih, ki jih je dobil v Jugoslaviji.

V Sirijo je odpotovala še ena skupina jugoslovanskih strokovnjakov

Split, 16. marca. Včeraj je iz splitskega pristanišča s motorno ladjo »Zagreb« odpotovala še ena skupina jugoslovanskih strokovnjakov za pomorsko gradbeništvo v sirijsko pristanišče Latakijo. Skupino vodi šef gradbišča v Siriji Srećko Fabijanec. V Siriji je sedaj 26 naših strokovnjakov. Sredi prvolednega meseca se bo odpravila iz Splita največja skupina strokovnjakov, z njo pa tudi del plovnice in druge mehanizacije, potrebne za izvedbo del. Glede na obseg del računajo, da bo delo na gradbišču v Latakiji okrog 230

delajo vztrajno že več let odgovorni ljudje obeh naših držav, zlasti velik napredek pa je bil dosežen lani ob obisku g. Edena, ministra za zunanje zadeve Vel. Britanije, naši državi. Ta obisk je pozitivno vplival ne samo v smislu utrditve medsebojnega zaupanja, temveč tudi glede zboljšanja političnega in drugega sodelovanja.

Pri današnjem nejasnem in negotovem mednarodnem položaju, ko grozi nevarnost, da bo človeštvo ponovno doživelo strahote vojne, imata naši državi - Vel. Britanija in Jugoslavija - skupni življenjski interes, da se ohraniti mir in stabilnost na svetu. Naša največja zgodovina, izkušnje v dveh svetovnih vojnah in skupno trpljenje na istem bojišču v teh dveh vojnah, zlasti pa v zadnji, so zadosten nauk, da znamo prepoznati, kakšne strahote bi nam prinesla nova vojna in kakšne dobrote prinašata mir in stabilnost na svetu.

In prav zato, ker se zavedamo, da obstajajo mnogi elementi, ki v svetu ogrožajo mir in varnost, da obstajajo mnogi precejšnji problemi, ki so nerešeni in zadevajo obe naši državi, sodim, da se bomo ob mojem obisku imeli marsikaj pogovoriti z odgovornimi ljudmi Vel. Britanije in da se moramo pogovoriti in izmenjati svoja gledišča.

Končno bi rad s tega mesta prepričal narod Vel. Britanije in vodilne ljudi države, da imajo v narodih naše države najiskrenješe zaveznike, kajti narod nove Jugoslavije streme k istemu smotru kakor narod Vel. Britanije - to pa je mir na svetu in prijateljsko sodelovanje med narodi, ker so prepričani.

da si samo v mirnem razvoju lahko zagotovijo blaginjo.

Na koncu bi se rad najtopleje zahvalil vladji Nj. Velicanstva za visoko čast, izkazano meni in mojim sodelavcem tako med potovanjem, kakor tudi ob sprejemu.

Ko se je pomudil v kratkem razgovoru s predsednikom britanske vlade Winstonom Churchillom v njegovi rezidenci, se je predsednik republike Josip

Tito velike množice občinstva.

V pristanišču je bila postrojena častna četa britanske vojne mornarice z zastavo in godbo. Ob 16. je prispel v pristanišče vrhovni poveljnik britanske vojne mornarice admiral Mc Gregor. Ob 16.10 sta prispela ministrski predsednik Churchill in zunanji minister Eden. Ob 16.12 je prispel soprog kraljice Elizabete, vojvoda Edinburški, v uniformi maršala vojne mornarice. Mornari-

z naslovom »Dobrodošlica Titu:« Danes bo prispel v London hraber clovek. Njegovo ime je maršal Tito in je vođa jugoslovanske države. Njegovi hrabrosti bodo izrazili priznanje vojvoda Edinburški, predsednik vlade Churchill in ministri za zunanje zadeve Eden. Tito bo povabljen tudi na kosilo pri kraljici. Tudi iz drugih virov je želeli Tito dobrodošlico in ga priskrčno pozdraviti. Tito je vođa junakih na-

dili zveze Jugoslavije z Zahodom in okrepi obrambni sistem jugovzhodne Evrope.

Diplomatski sodelavec lista omenja, da so v spremstvu maršala Tita državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in drugi visoki funkcionarji jugoslovanske vlade ter sodi, da bo imel nadrobne razgovore s Churchillom, Edenom in drugimi visokimi britanskimi ministri.

V uvodnem članku piše »Daily Mirror«: »Noben državnik ne

premašala žrtve kot nečasten mir, ki je prav tako ravnal leto dni pred tem. Odlučitev, da bo pretrgala stike z Moskvo, ki jo je maršal Tito sprejel 1. 1948, je terjala veliko hrabrost in veliko inteligenco.

»Times« piše dalje, da je to prvi obisk, ki ga je napravil maršal Tito v tujini po prekinitvi z Moskvo in prvi obisk v Zahodni Evropi sploh. Ta obisk daje Veliki Britaniji in Jugoslaviji priložnost, da bosta lahko proučili spremembe, ki so nastale v svetu po lanskem obisku Edena v Beogradu.

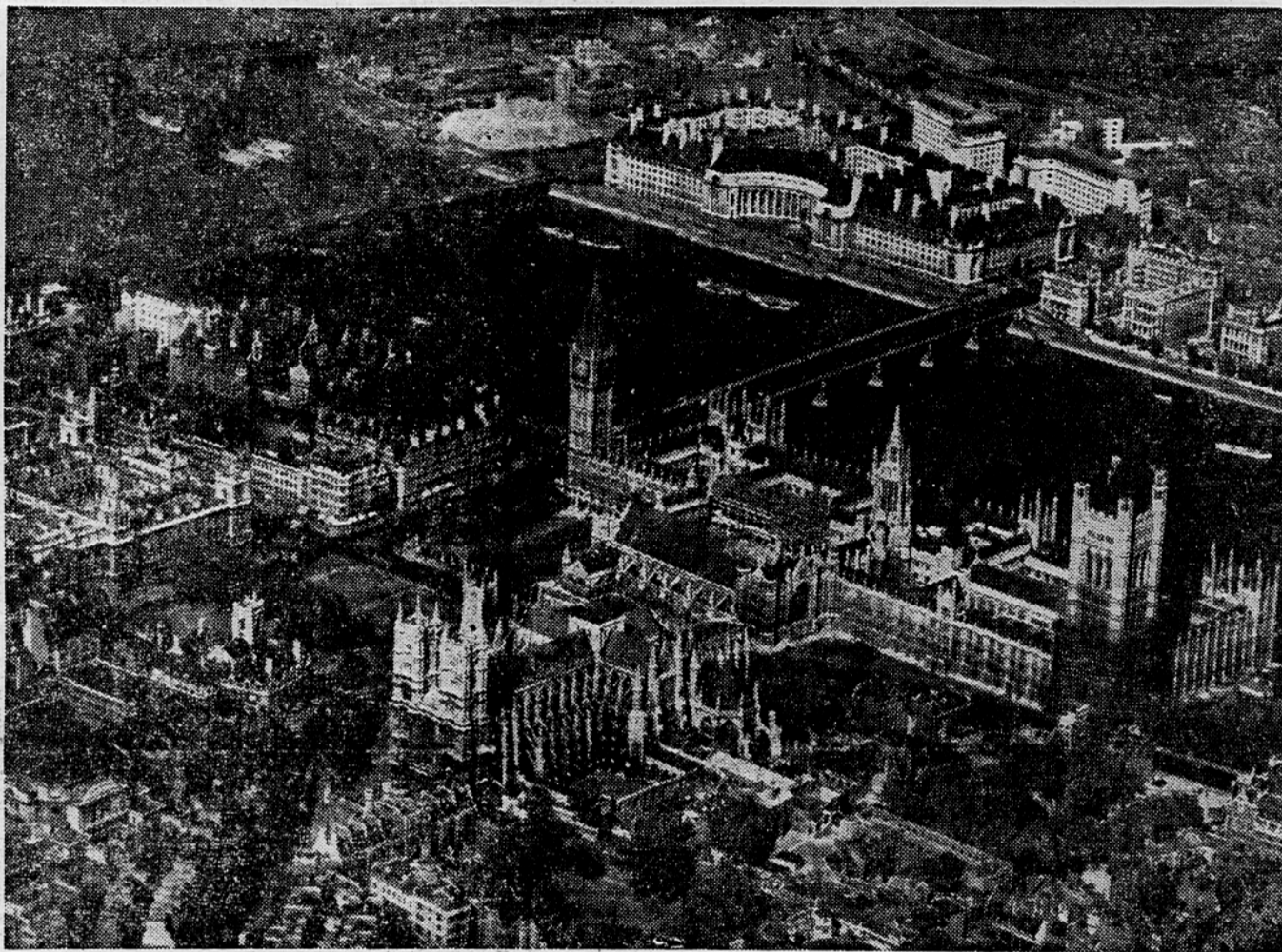
Casnik piše, da je bil pakt o prijateljstvu med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo sklenjen zato, da bi izpolnil sedanjo obrambno pred agresijo. Casnik pripominja, da ima sedanji obrambni sistem še nekaj vrzeli v vzhodnem Sredozemlju in navaja, da je Italija izven Balkanske zveze, da je Jugoslavija izven Atlantskega pakta in da še ni bil sklenjen obrambni pakt za Srednji vzhod, ter pripominja: »Sodimo, da bi ustejala biti formalna zveza med Veliko Britanijo in Jugoslavijo nov člen v verigi samobrambe.«

Diplomatski urednik časopisa »Manchester Guardian« je prepričan, da bodo med važnimi vprašanji pretresali tudi vprašanje bodočnosti STO ter vojaška vprašanja v zvezi s pred kratkim sklenjeno pogodbo med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. »Manchester Guardian« sodi tudi, da se bodo jugoslovanski državniki zanimali za to, kakšno vojaško pomoč Jugoslavija lahko pričakuje od Vel. Britanije.

Laburistični »Daily Herald« v posebnem članku z dejstvi odgovarja na kritike raznih katoliških krogov in kominformovcev v Angliji glede obiska maršala Tita. Trude se, da bi prikazal osebnost maršala Tita v pravi luči, piše pisec članka: Tito je močan, nenavaden hraber clovek, ojekteljen v boju proti Hitlerju in prepričan, da je njegova pot edino pravilna za državo in da stopa Jugoslavija k resnični svobodni socialni demokraciji. Tito je trdno odločen nadaljevati to pot ne glede na kakšen koli pritisk ali grožnje. Tito ostane clovek, ki se je uspešno upiral tako Hitlerju kot Stalinu.

»Daily Telegraph« piše v posebnem komentarju svojega diplomatskega sodelavca, da program razgovorov ni pripravljen, da pa se bodo nanašali na najvažnejše mednarodne probleme. Med drugim bodo proučili tudi način, kako rešiti spor med Jugoslavijo in Italijo glede Trsta.

Vodja laburistične levice Aneurin Bevan je izjavil danes, da upa, da se bo v Londonu srečal z maršalom Titom. Bevan se je danes vrnil s svojega večtedenskega potovanja po Indiji, Pakistanu in Burmi.

Pogled na London - prestolnico Velike Britanije. Slika zajema tako imenovano področje »Whitehall«, ki ima v svojem središču westminstrsko palačo (parlament) in »County Hall«, kjer je sedež londonskega županstva. Na prednji strani slike vidimo Westminstrsko opatijo, za katero je Parliament Square in Whitehall z mnogimi vladnimi palačami. Med westminstrskim mostom in mostom, ki ga vidimo v ozadju, je palača New Scotland Yard, kjer je sedež britanske policije.

Broz Tito skupno z g. Churchillom in ministrom za zunanje zadeve g. Anthony Edenom podal v avtomobilu do spomenika Neznane junaka, ki je v Whitehallu nasproti poslopja britanskega ministrstva za zunanje zadeve. S predsednikom republike se odšli tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Vladimir Velebit.

Nekoliko pozneje so zavzeli svoja mesta okrog spomenika pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, general Miloš Sumonja, viceadmiral Josip Cerni, general Milan Zeželj, šef protokola državnega sekretariata za inozemske zadeve dr. Sloven Smolaka, osebni sekretar maršala Tita Branko Vučinić in drugi člani spremstva maršala Tita ter zastopniki jugoslovanskega veleposlanstva v Londonu.

Na sredi ulice Whitehalla se je ustavil avtomobil, v katerem je bil predsednik republike. Maršal Tito je nato položil venec na spomenik Neznane junaka in z enominutnim molkom izkazal čast padlim britanskim vojakom v dveh minulih svetovnih vojnah. Pri položitvi venca sta bila navzoča g. Churchill in g. Eden.

Na pločniku Whitehalla je stala množica ljudi in s poslanjem pozdravljala maršala Tita. Po končani slovesnosti se je predsednik republike s svojim spremstvom napotil proti jugoslovanskemu veleposlanstvu.

London, 16. marca. (Iz poročila Radia London). Zaradi goste megle na Temzi se je prihod predsednika Tita, ki je bil določen za 16. uro angleškega časa, zakasnil za več kot 2 uri. Predsednik Tito s spremstvom se je v Greenwichu vkrcal v motorni čoln londonskega pristaniškega poveljnika. Nato je z motornim čolnom nadaljeval vožnjo po Temzi do Westminsterja. Na obeh obalah Temze so se zbrale velike množice. V westminstrskem pristanišču so bile vse ladje svečano okrašene, na obeh bregovih pa so zopet pripravovale prihod predsednika

ška godba je zaigrala himno, na kar je vojvoda Edinburški pregledal častno četo.

Predsednik Tito je prispel v pristanišče točno ob 16.20. Njegovi motorni čoln so spremljale štiri patrolne ladje in dve policijski ladji. Predsednik Tito je nosil maršalsko uniformo. Ko se je predsednik Tito izkrcal je pozdravil najprej vojvodo Edinburškega, nato pa ministrskega predsednika Churchilla in zunanjega ministra Edena. Nato je šel predsednik Tito pred častno četo, kjer mu je poveljnik čete podal raport.

Mornariška godba je zaigrala jugoslovansko himno. Predsednik Tito je nato pregledal častno četo, na kar se je vsedel v posebni avtomobil ministrskega predsednika Churchilla ter se je z njim in z zunanji ministrom Edenom odpravil v predsedstvo vlade v Downingstreet 10. Pozneje je predsednik Tito v spremstvu ministrskega predsednika Churchilla položil venec pred spomenik žrtve obeh svetovnih vojn. Pred spomenikom se je zbrala množica okoli 4000 ljudi, ki so prirejali predsedniku Titu velike ovacije.

Objavljene so bile nekatere podrobnosti programa nadaljnega bivanja predsednika Tita v Londonu. Jutri bo predsednik Tito gost kraljice Elizabete na kosilu. V sredo priredi kosilo na čast predsedniku Titu britanske laburistične stranke. Predsednik Tito bo nadalje obiskal neko tovarno reaktivnih letal in bo prisostvoval letalskemu mitingu.

Komentarji londonskega tiska

London, 16. marca. Vsi davšnji časopisi so na prvih straneh priobčili članke in poročila o prihodu maršala Tita v London. Casopisi so polni fotografij o maršalu Titu in ladnji »Galeb«, članok svojih diplomatskih sodelavcev, ki podarjajo pomen obiska jugoslovanskega državnika, ter opisov programa sprejema.

»Daily Mail« piše v uvodniku

rodov, ki so bili na naši strani v dveh svetovnih vojnah.

»Maršal Tito, pripominja »Daily Mail«, je dostojen sin svojega naroda in edini državnik na meji satelitskih držav, ki je dovolj pogumen, da se je uprl Moskvi. Zahod ima mnogo vzrokov, biti Titu hvaležen. Med vojno je vezal v Jugoslaviji 33 sovražniških divizij. Sedaj je bila s paktom, ki ga je sklenila Jugoslavija s Turčijo in Grčijo, sezidana trdnjava v jugovzhodni Evropi in Mali Aziji.

V posebnem članku svojega diplomatskega sodelavca piše »Daily Mail« med drugim, da bodo britansko-jugoslovanski razgovori v Londonu verjetno utr-

občuti tako stvarnost hladne vojne kot maršal Tito. Tito je eden izmed državnikov, ki se z nami trudi preprečiti hladno vojno. Obisk maršala Tita utegne privedi do pomembnih ukrepov za popuščanje napetosti v Evropi.

Nasveti maršala Tita, poudarja časopis, lahko pomagajo britanskim državnikom, da bodo podprli realistično politiko Vel. Britanije. Obisk maršala Tita naj bi bil spodbuda za realistično gledanje na stvari.

»Maršala Tita bodo danes sprejeli v Londonu kot vođa države, s katero ima Velika Britanija tesne stike.« piše »Times« ter nadaljuje: »Odlučitev Jugoslavije leta 1941, da bo rajši

Obisk načelnika generalnega štaba JLA v ZDA

Jugoslovanski oficirji na prijateljskem obisku pri francoski armadi

New York, 16. marca. (Tanjug). Načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Peško Dapčević je prva dva dneva svojega bivanja v ZDA obiskal ameriške vojaške naprave. Kot je znano, je generalni polkovnik Dapčević s tem obiskom vrnil obisk načelniku štaba ameriških kopnih sil generalu Collinsu. Trinajstega marca zvečer je general Collins v prostoru kluba armade in mornarice v Washingtonu priredil večerjo

na čast generalu Dapčeviću, ki so se je udeležile vplivne ameriške vojaške osebnosti ter veleposlanik FLRJ v Washingtonu Vladimir Popović.

V petek in soboto si je generalni polkovnik Dapčević ogledal veliko bazo za preskušanje modernega orožja v Aberdeenu, nato pa inženirsko šolo ameriške armade v Fort Belvoru. Ostalet del svojega bivanja v ZDA, kjer bo ostal do 25. marca, bo general Dapčević izkoristil za obisk vojaških ustanov in za razgovore, med katerimi bodo proučili vprašanja, ki zadevajo obe armadi, zlasti pa vprašanje nadaljnje pomoči Jugoslaviji.

Pariz, 16. marca. (Tanjug). Načelnik francoskega generalnega štaba armadni general Blanc je priredil sinoči slovesen sprejem na čast skupini oficirjev JLA, ki so na prijateljskem obisku pri francoski armadi. Od jugoslovanske strani so bili na sprejemu poleg generalnega polkovnika Koste Nagyja in jugoslovanskih oficirjev veleposlanik FLRJ v Parizu Srdjan Prica, svetnik veleposlanstva Sergeje Makijedo, jugoslovanski vojaški

ataše polkovnik Grahek s pomočnikom podpolkovnikom Antonom Duhačkom in Stanislavom Sokoljičem, od francoske strani pa več generalov in višjih oficirjev.

Zasedanje komiteja za človečanske pravice

Beograd, 16. marca. (Tanjug). Javni tožilec FLRJ Branko Jevremović bo zastopal Jugoslavijo na devetem rednem zasedanju komisije OZN za človečanske pravice, ki bo začela zasedati v Zenevi 6. aprila. Jugoslavija je član te komisije. Namen zasedanja bo, da bodo dokončali besedilo pakta o političnih in državljanjskih pravicah in pakt o ekonomskih, kulturnih in socialnih pravicah cloveka. Poleg tega je na dnevnem redu tudi razprava o poročilu podkomisije za zatiranje diskriminacije in za zaščito manjšin. Zasedanje bo verjetno trajalo dva meseca.

Nove fašistične demonstacije v Trstu

Trst, 16. marca. (Reuter). Slovoči so bile v Trstu ponovne demonstracije, ki jih je organiziral fašistično italijansko socialno gibanje. Demonstranti so zahtevali priključitev Trsta Italiji.

ZSSR naj dokaže z dejanji dobro voljo

Odmevi na izjavo Malenkova v Washingtonu, Londonu in Parizu — Po vojni je prekršil sovjetski blok najmanj 37 pogodb

Washington, 16. marca (AFP). V ameriških uradnih krogih izjavljajo glede na večerjšo izjavo Malenkova, da ni vprašanja, ki ga ZSSR ne bi mogla rešiti z drugimi državami, zlasti pa z ZDA, da pričakujejo ZDA dejanj, ne pa besed. V teh krogih pripominjajo, da so ZDA pripravljene za razgovore z Ru. si, da pa hočejo prej dokazov o iskrenosti moskovskih namenov, ker ne bi radi še enkrat postale predmet propagandnih spletk. Vendar pa menijo, da ni skoraj nobenega upanja, da bi Moskva spremenila svojo agresivno politiko. Prav tako niso dosti prepričani o uspehu morebitnega sestanka šefov obeh držav.

V Londonu sodijo, da se je sovjetski vladni ponudila prilika, da dokaže miroljubne namene svojega predsednika s tem, da bo dal zadovoljiv odgovor na proteste zahodnih sil glede zadnjih incidentov. Avstrijska pogodba in ustavitve sovražnosti na Koreji pa bi bila še očitnejši dokaz dobre volje, ki, kakor trdi Malenkov, vodi sovjetsko vlado.

Pariški krogi izražajo začudenje, da je »dobra volja novih voditeljev Kremlija pokazala do sedaj samo v sestreljevanju ameriških in britanskih letal.

Zunanje-politični odbor predstavnika doma ZDA je v svojem poročilu ugotovil, da so

poslanci in je tako republikanski poslanec John M. Vorys med drugim omenjal, da je treba hkrati vsi pogodbi pristeti tudi razne neizpolnjene obljube, ki jih vlada ZSSR in satelitskih držav sicer ne zanikajo, a je popolnoma gotovo, da so bile take obljube že prekršene, ali pa da ne bodo nikdar izpolnjene. V ta poglavja spadajo tudi obljube svobodnih volitev na Poljskem in v drugih satelitskih državah. Kršitve pogodb so na dnevnem redu tudi v sovjetski coni Nemčije ter v vsem prizadevanju ZSSR, da ne more priti do pogodbe z Avstrijo in do združitve Nemčije. Po pravem je kršitev poudarila pogodbe tudi močna orožarstva tako imenovane ljudske policije v Vzhodni Nemčiji.

Spominska svečanost v rojstni hiši Karla Marxa
Trier, 16. marca (Tanjug). Nemška socialdemokratska stranka je ob 70 obletnici smrti Karla Marxa priredila včeraj v rojstni hiši Karla Marxa v Trieru spominsko svečanost, ki jo je vodil predsednik stranke Erich Ollenhauer, ki je opozoril na trajno vrednost Marxovega dela in poudaril, da je Marx še sedaj bolj kot kdaj koli prej vzor in opomin. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki socialističnih strank drugih držav ter veleposlanik FLRJ v Zahodni Nemčiji Mladen Iveković. V rojstni hiši Karla Marxa so odprli muzej, v katerem so razstavljeni dokumenti iz Marxovega življenja in dela.

Dobro označilo italijanskih namenov v Trstu
London, 16. marca (Tanjug). Dopisnik »Daily Telegraph« iz Trsta je ugotovil, da iredentisti podobno kakor lani pripravljajo tudi sedaj neredne ob 20 marcu — obletnici tristranske deklaracije iz leta 1948. Dopisnik pravi, da so lanski neredi privedli do londonske konference, ki je dala Italijanom udeležbo v upravi angloameriške cone STO. Ne moremo pa reči, je rečeno v poročilu, da je ta ekspresni priredel od tega, kar so pričakovali. Napetost na STO ni niti najmanj popustila in zmanjšalo se je upanje za rešitev tržaškega vprašanja.

Ameriška pomoč inozemstvu
Washington, 16. marca (Reuter). V tukajšnjih uradnih krogih menijo da bo mednarodni položaj morda preprečil Eisenhowerjevi vladi, da bi zmanjšala ameriško pomoč inozemstvu. Ti krogi sodijo, da bo ameriška vlada morda celo prisiljena povečati izdatke še pred koncem leta. Zastopnik ameriške uprave za vzajemno varnost je izjavil, da sklep o izdatkih za program pomoči inozemstvu za leto 1954 ne bo sprejet pred sestankom sveta severnoatlantskega pakta, ki bo 23. aprila v Parizu.

Republikanski vodja v ameriškem senatu Robert Taft je

Načrti ZDA na Daljnem vzhodu
Washington, 16. marca (Reuter). Po vseh iz uradnih krogov so predsednik Eisenhower in njegovi vojaški svetovlaski izdelali načrte za okrepitev zaveznih sil na Daljnem vzhodu. Načrti temelje na Eisenhowerjevem sklepu, da vojne na Koreji v prihodnje ni mogoče imeti za ločen proces, pač pa mora biti sestavni del protisovjetske fronte v Aziji. Zamišljeno je tesnejše sodelovanje med silami, ki se bore na Koreji, v Indokini in na Malaji. Poleg tega nameravajo opremiti in izvežbati 6 polovih južnokorejskih divizij, poleg tega umakniti ameriške divizije s korejskega bojišča, nuditi večjo in hitrejšo pomoč Franciji v Indokini ter okrepitev kolumbijske sile na Formozu.

Manevri britanskega letalstva
London, 16. marca. Nad Zahodno Nemčijo so se pričeli doslej največji manevri britanskega letalstva. Manevri bodo trajali 6 dni. Sodelujejo letala vseh vrst, med njimi tudi najmodernejši turboaktivni bombniki. Vsa letala so oborožena, imajo pa nalogo, da se ne približajo meji sovjetske cone na več kot 15 km. Danes je z letalstva odpotoval v Nemčijo tudi britanski obrambni minister lord Alexander.

Argentinsko-čilski sporazum
Buenos Aires, 16. marca (UP). Včeraj je bilo tukaj objavljeno, da je bil sklenjen med Argentino in Čilom sporazum o blagovni zamenjavi v vrednosti 7 in pol milijona dolarjev. V sporočilu je rečeno, da je ta sporazum neposreden rezultat nedavnega obiska argentinskega predsednika Perona v Čilu in skupne deklaracije o ekonomski uniji, ki sta jo objavila Peron in predsednik Čila Ibanez.

Tornado v ZDA
New York, 16. marca (AFP). V strašnem tornadu, ki je besnel predvčeršnjim nad južnim delom ZDA, je izgubilo življenje 7 ljudi. Gmotna škoda še ni ocenjena, sodijo pa, da znaša več milijonov dolarjev. Porušenih je okrog 100 hiš. Tornado je divjal zlasti v Texasu in Oklahomi.

Proizvodnja televizijskih aparatov v ZDA
Washington, 16. marca (AFP). V ZDA so lani izdelali nad 6 milijonov televizijskih sprejemnikov. Ameriško združenje za proizvodnjo televizijskih aparatov je včeraj sporočilo, da je trenutno v rabi v ZDA 21 milijonov televizijskih sprejemnikov.

Brezuspešna pogajanja za sestavo avstrijske vlade
Dunaj, 16. marca. Tiskovni urad avstrijske socialistične stranke je objavil potek pogajanj za sestavo avstrijske vlade. Socialistično stranko zastopajo pri pogajanjih odbor, v katerem so kancelarjev namestnik dr. Schärff, bivša ministra Helmer in Waldbrunne ter poslanca Pittermann in Jonas. Prvič se je ta odbor sestal s predstavniki ljudske stranke že 3. t. m. in je takrat predsednik ljudske stranke ing. Raab predlagal, naj bi bili v vladno koalicio sprejeti tudi predstavniki te zveze neodvisnih. Socialisti tega predloga niso mogli sprejeti ter so izrazili željo, naj se nadaljujejo pogajanja za obnovo dosežane vladne koalicije socialistov in ljudske stranke. Ker na prvem sestanku predstavniki ljudske stranke niso imeli potrebne pooblastila, je bilo pogajanje prekinjeno in odloženo. Ko je posredoval kancelar ing. Figl, so se z njim najprej posvetovali člani socialističnega odbora, potem pa predstavniki ljudske stranke, ki so tudi pri teh razgovorih zahtevali, naj pridejo v vlado tudi predstavniki zveze neodvisnih. Zadnji razgovor med predsednikom ljudske stranke in socialističnimi predstavniki je bil 12. t. m. in je tudi takrat

Obisk sovjetskega visokega komisarja v zahodnem Berlinu
Berlin, 16. marca. Sovjetski visoki komisar v Nemčiji general Cujkov je prispel danes v zahodni Berlin in je obiskal visokega komisarja ZDA Conanta, ki se mudi v Berlinu. S tem je Cujkov vrnil obisk, ki mu ga je v februarju napravil Conant. Današnji razgovor med obema visokima komisarjema je trajal 45 minut. Poprej se je Conant posvetoval z ameriškim vojaškim poveljnikom v Berlinu.

Kominformovska akcija proti evropski armadi
Berlin, 16. marca (Reuter). Enotna socialistična stranka Vzhodne Nemčije je pozvala vse demokratične sile v Zahodni Nemčiji, naj se združijo v boju proti ratifikaciji pogodb o evropski armadi. Poziv so podpisali Pieck, Ulbricht in Grotewohl. V tem pozivu so navedeni že znani sovjetski očitki o napadalenem značaju te pogodbe. Poziv so poslali prav v trenutku, ko se zahodnonemški parlament pripravlja na razpravo o ratifikaciji pogodb. Pričakujejo, da bodo podobno kampanjo proti pogodi ponovili tudi francoski inbornirojci, da bi preprečili ratifikacijo te pogodbe v francoski skupščini.

Tajni popis Židov na Poljskem
Stockholm, 16. marca. Iz Varšave se je zvedelo, da so po vsej Poljski izvedli pred kratkim tajni popis vseh Židov. Pri novem oddelku tajne policije so ustanovili poseben urad za registracijo poljskih državljanov židovskega rodu. Ta urad vodi ruski polkovnik Morozov, ki ima svoj sedež v Bialistoku blizu ruske meje. Morozov bo vodil tudi gradnjo koncentracijskih taborišč, v katero bodo prišli vsi Židje, ki jih bodo imeli za »nezanesljive«.

Dunajski velesojem
Dunaj, 16. marca (Tanjug). — Včeraj je avstrijski kancelar ing. Figl odprl na Dunaju plomladenski velesojem, ki bo trajal do 22. marca. Razstavlja 16 držav. Na velesojemju je zlasti zastopana elektrotehnika.

DO SLEDOVH RIMSKE VOLKULJE

Tedaj se je dvignil vihar ogorčenja. Stavisky je s ponarejenim potnim listom, ki mu ga je izdala policija, zbežal in 8. januarja 1934 izvršil samomor. Fašistični desničarji pa so zakričali — in ljudstvo je imelo dovolj vzroka jim verjeti —, da ga je odstranil lastni dobri prijatelj, šef pariške policije Chippie, da bi rešil lastni vrat in vratove ljudi na najvišjih mestih v državi. Tudi preiskovalni sodnik dr. Prince je napravil »samomor«.

Poslanci na desnici so v parlamentu vladi očitali, da je Stavisky levici polnil blagajne.

Bilo je očitno, da ne gre več le za navadna hudodelstva, ampak da je zahodna demokracija sama v hudi preizkušnji. Rešitev ji je s svojim zgledom mefistovsko ponujala Hitlerjeva Nemčija, kjer so s simboličnim požigom Rajhstaga konec februarja 1933 nacisti pokazali, da hočejo namesto parlamenta trdo roko diktature. Ze čez teden dni, 5. marca 1933, je Hitler zbral na volitvah 44 odstotkov vseh glasov. Ko je v strašni »sentjernejski noči« konec junija 1934 postal »za 24 ur najvišje sodišče v državi«, si je Hitler očistil pot s pomorom dve ali tri sto ljudi — v javnem govoru jih je sam priznal le 77 —, ki so mu bili na

poti, od častnikov svoje lastne telesne straže s poveljnikom Ernestom Röhmom vred, generalom Strasserjem, bivšim državnim kanclerjem Kurtom von Schleicherjem in njegovo ženo (Brüningu se je posrečilo uteči v tujino), voditeljem Katoliške akcije dr. Erichom Klausenerjem in drugimi, katerih imena so brez sledu utonila v pozabo. Od junija 1933 do junija 1934 je bilo po Nemčiji obglavljenih 212 ljudi, moških in žensk; padali so »na begu«, polnili ječe in koncentracijska taborišča, bežali čez meje pred uničenjem in nasilno sterilizacijo, ki jo je terjala »rasna higiena«. Hitlerjeva senca grozeče sega že tudi čez meje Rajha, najprej v Avstrijo, kjer bo čez nekaj mesecev padel pod kroglami nacističnih zarotnikov kancler Dollfus, ko bo Hitler sam v Bayreuthu poslušal mračnega Wagnerja.

Ob takem zgledu je tudi v Franciji nevarno vrelo. Zbirali so se fašisti, ki so čutili svojo uro. Ves januar so divjali po pariških ulicah nemiri. Vstajali so »ognjeni križi« polkovnika Casimirja de la Rocque; dvigali so glave monarhisti iz rojalistične Action Française, ki sta jih vodila Charles Maurras in Leon Daudet, sin pisatelja Alphonsa, z denarjem pa podpirale bogate vdove propadajočega francoskega plemstva; pojavljala se je »Patriotična mladina«, ki jo je plačevala težka industrija in jo sramežljivo se skrivaje vodil general Weygand, gojenec jezuitov in monarhist, ki je po besedah starega Clémenceauja tičal do ušes v duhovščini. Bili so še drugi, majhnega pomena in slovesa, z zvenečimi imeni, Mussolinijevim denarjem in nepojasnjenimi cilji, kakor postavim »francisti«, ki so dobivali denar

Obisk v Veliki Britaniji Traktorji - avtomobil-tanki

smiselno bogastva! Ena največjih tovarnih traktorjev je podjetje »Ferguson«. Ta tvrdka ima svoje posebno šolo, kjer vzgoje mehanike in voznike svojih traktorjev. To šolo, ki ima svoje prostore na posestvu v bližini Leomingtona, smo si ogledali. Pouk v tej šoli je moderen; uđijo se demontirati in montirati traktorje, gledajo filme, kako je treba s traktorjem ravnati in za kakšna dela ga lahko uporabijo. Poleg tega pa seveda ne manjka praktičnega pouka na njivah. Traktoristi, ki prihajajo iz te šole, so nedvomno strokovnjaki: koristni svoji deželi in seveda tudi »zila reklama« za tvrdko »Ferguson«.

Ce pomislimo, da pride v Veliki Britaniji na enega cloveka, ki dela na kmetstvu, potem ki delajo v industriji, potem nam to razmerje dovolj prepričevalno govori o britanski industrializaciji. Zato je bilo posebno zanimivo ogledati si, kako delajo aneleske tovarne. Ta želja se nam je izpolnila v Oxfordu, ki je sicer znano po svojih univerzah, a ima v svoji bližini veliko tovarnih avtomobilov, ki pripadajo industrijski organizaciji lorda Nuffielda, proizvajalca avtomobilov, traktorjev in ladijskih strojev. Prihod v tovarno, kjer izdelujejo avtomobile znamke »Morris«, je bil za nas pravzaprav mučen: sprejel nas je G. Revis, pomočnik direktorja za perso-

Najnoviši izum britanske vojne tehnike je tank »Centurion«. Značilnost tega novega vojnega stroja je v tem, da ima top posebno napravo, ki omogoča, da je top lahko vedno uperjen v cilj, ne glede na to, po kakšnem terenu in s kakšno hitrostjo se tank premika. Zadetki granate so zato skoraj stoodstotni

nalno službo. G. Revis je po polnočni inženir, tovarno vodilno ga je mina težko ranila, tako da je popolnoma oslepel. V posebnih šoli za vojne invalide je usposobil za nove dolžnosti. Danes sta sluh in tip edina njegova čutila, niso pa njožni pomočnik pa je ovčjak, posebej zdrešan za pomoč slepcem. Kaže, da v Angliji z veliko pozornostjo spremljajo usodo invalidov, kaj ne našim obhodu tovarne smo v posebnem oddelku naleteli na invalide, med njimi so bili tudi slepi, ki koristno izpolnjujejo določena razmeroma zelo komplicirana dela, tako vsi delajo v polju in niso družbi v breme. Sleji ko prej pa je njihovo delo njim samim v zadoščenje...

V avtomobilski tovarni pri Oxfordu delajo po tekočem traku svezel vsi svojih tovare dobivajo grobo izdelano karoserije in motorje, na tekočem traku pa poteka tako pleksanje karoserije kot montaža vseh delov avtomobila, tako da na koncu traku odpeljejo avto na posebno valjarje, kjer preizkusijo še njegovo zmogljivost in hitrost, potem pa gre avto lahko na svojo prvo vožnjo. Morda je včasih kaj od našega filma, nekoliko pretiraval, ko je karikiriral delo na tekočem traku in njegove delovne postopke smo vsi »nestrokovnjaki iz Jugoslavije« dobili prijeten vtis, polna presenečenja: tako zunanost kot notranost tovarne se bleščita v čistosti; posebne zračne naprave čistijo zrak v prostorih, kjer razprahujejo barvo, tla so čista, kjer vsi delajo v svetlobi bodisi po traku na tleh, bodisi po žiceni nad glavami, nešteti vzvodji omogočajo pravilno ravnanje z napravami. Vsak gib je preračunan čas je strogo odmerjen, monterji delajo ročno in hitro, nihče ne sme zaostajati, kajti trak ne čaka... Pri tapetnih delih so zaposlene ženske. Z zabijanjem drobnih žebelčkov, ki jih držijo ženske kar v ustih, skrajšalo delovni proces na minimum. In ko smo gledali, kako se delavke z našimkaniimi ustnimi lenjici žebelce na roves ključiva in nato hitro približno usnjeno prebrade, smo morali priznati, da je ta »iznajdba« velika preprostota, vendar pa je zelo praktična in koristna!

Viđeti je, da Velika Britanija povzeta veliko pozornost svoji oborožitvi. Angleška vojska proizvaja drugaš polovico vse proizvodnje družih evropskih članic Atlantskega pakta. Za oborožitev predvideva državni proračun milijardo in pol funtov šterlingov, kar je približno 30% vseh državnih izdatkov. Oborožitve za Veliko Britanijo — za državo in državljane — hudo breže; Angleži dobro vedo, kaj pomeni zmaga v vojni, predobro na se tudi zavedajo, kaj bi zanje pomenila šibkost. Zato vdano prenešajo to in še druga bremena... D. Savnik

* Po članku »Importanti Rivelazioni dell'Istruttoria contro il gen. Roatta e compagni« v rimskem dnevniku »L'Italia Libera« od 30. decembra 1944.

* John Gunther trdi v svoji knjigi »So sehe ich Europa«, da je Italija samo v letu 1935 plačala francoskemu tisku 65 milijonov francoskih frankov podkupnine.

Najtežji popis po osvoboditvi

Izjava direktorja Zveznega statističnega urada o pripravah za popis prebivalcev

Pred nekaj dnevi je prišel v Ljubljano direktor splošne statistike Zveznega statističnega urada tov. Stane Kraševac, ki je ob enem član zvezne komisije za popis prebivalstva. Tov. Kraševac potuje po vsej državi, da se osebno prepriča, kako potekajo priprave za bližnji popis. Na konferenci članov okrajnih in mestnih popisnih komisij, ki je bila v Ljubljani, je izjavil, da je v zadnjih dneh pregledal kako potekajo priprave v raznih krajih ter ugotovil, da povsod z največjim zanimanjem proučujejo popisno gradivo vsi člani okrajnih popisnih komisij s predsedniki na čelu in da kaže, da bo ta popis eden najboljših, kar jih je bilo do sedaj v Jugoslaviji, čeprav bo letošnji popis prebivalstva največji in najtežji popis, kar jih je bilo od osvoboditve. Poudaril je, da so zvezne in republiške popisne komisije opravile svoje nalogo ter da je sedaj uspeh popisa odvisen od okrajnih, mestnih in občinskih popisnih komisij in tudi od popisovalcev. Naglasil je, da je lahko točno poštiti nekaj tisoč članov okrajnih, mestnih in občinskih popisnih komisij, kako je treba pravilno izpolnjevati popisnico. Popis sam pa bodo izvršili popisovalci, ki jih bo v vsej Jugoslaviji okrog 150.000. Jasno je, da ne more biti pri tako obsežnem popisu popisovalec kdor koli, zato je sedaj naj. bolj odgovorna naloga pravilna izbira popisovalcev, ki morajo biti inteligentni in vestni. Če bodo popisovalci slabo poučeni ali premalo vestni, bo znatno trpela kvaliteta popisa, kajti nihče ne bo mogel pregledati vseh odgovorov, ki jih, bo dalo 17 milijonov ljudi, kolikor jih bo popisanih v FLRJ.

Zvezna komisija za popis prebivalcev bo sicer izvedla posebno kontrolo nad popolnostjo in točnostjo odgovorov v popisnici in gospodinskem listu. S to kontrolo bomo lahko ugotovili razliko od dejanskega stanja prebivalcev. Napake bo mogoče ugotoviti samo na splošno, ne pa, kje so te napake nastale. Podatki letošnjega popisa bodo podrobno obdelani in objavljeni tudi po občinah, zato je v interesu okrajnih in občinskih ljudskih odborov, da bodo našli res sposobne popisovalce.

Odgovornost za izbiro kadrov je izključno v rokah ljudske oblasti v okrajnih in mestnih, ki jo predstavljajo predsedniki in tajniki okrajnih in mestnih popisnih komisij.

Okrajne, mestne in občinske popisne komisije se bodo še posebno potrudile pri izbiri popisovalcev le tedaj, če bodo razumeli pravi smisel popisa. Tudi v Sloveniji je mnogo predstavnikov organov ljudske oblasti, ki še vedno mislijo, da je glavni namen popisa le prešteti ljudi. Toda popis ni zgolj preštevanje ljudi. Naša država bi prav gotovo ne riskirala samo za tako velike vsote denarja, posebno še sedaj ne, ko je utrpela veliko škodo zaradi suše. Vsakdo, ki ima vsaj malo opravka s terenom, dobro ve, da zaradi velikih upravnih in gospodarskih sprememb ne moremo dobiti podrobnih podatkov o strukturi prebivalstva, razen v splošnih pokazateljih, čeprav jih zelo potrebujemo. V naši državi moramo končno priti do tega, do česar so prišli že vse razvite države, to je, prenehati moramo uporabljati statistiko samo za prikaz sedanjega stanja prebivalstva, temveč jo moramo imeti kot osnovo za perspektivno operiranje. V nobeni državi ne planirajo, ne da bi upoštevali razvoj števila prebivalstva. Ljubljana pripravljala sedaj urbanistični načrt in načrt za gradnjo stanovanj za 10 do 20-letno dobo. Tega ne more priti do tega, da bomo planirali za vse razdobje med dvema popisoma, moramo poskrbeti za točne podatke o starosti ljudi, o starosti ob sklenitvi prvega zakona, o številu živorojenih otrok itd. Vsa ta navidez drobna vprašanja, ki so navedena v popisnici, so torej potrebna za to, da bo dala statistika državi perspektivo, kakšno bo stanje prebivalstva čez 10 oziroma 20 let.

Nekatera vprašanja pri letošnjem popisu prebivalstva so precej komplicirana, zato morajo vsi popisni organi paziti, da ne bo napak. Nekatere napake imajo lahko težke posledice. Če bi vsak popisovalec in v Jugoslaviji jih bo 150.000 — izpustil samo enega prebivalca, bi ostalo v Jugoslaviji nepopisanih 150.000 ljudi, to je več, kakor jih ima Ljubljana. Če bi se primerilo, da bi ljudje množično zniževali podatke o svoji starosti in tega popisovalec ne bi opazil, bi izračunali mnogo manjšo povprečno življenjsko dobo, kot jo imajo Jugoslavlani v resnici. Do enakih posledic bi privedli napačni odgovori o šolski izobrazbi. Zaradi nepravilnosti, ki so se dogajale pri zadnjem popisu, je bila skupna slika o šolski izobrazbi leta 1948 mnogo ugodnejša, kot pa je v resnici.

Podobnih nevarnosti se je treba stalno zavedati in jih je treba preprečiti s temeljitim poukom popisovalcev. Le na ta način bomo zagotovili, da bo popis uspel tako, kot je predvideno, naše gospodarstvo pa bo s tem dobilo toliko koristnih podatkov, kot jih ni še doslej od nobenega popisa.

Zavod za statistiko in evidenco.

NAŠI PROBLEMI

Naše časopisje in delo Ljudske skupščine FLRJ

Sedaj, ko konča Zvezna skupščina delo svojega drugega skilca, je koristno in mogoče tudi potrebno, spregovoriti o obsegu in načinu, kako je bila naša javnost seznanjena z delom skupščine po naših časopisih. To naj ne bo kritika, temveč bolj želja in namig glede bodočega dela naših novinarjev pri poročanju o zasedanjih naše skupščine in njenih organov. Vsakdo mora priznati, da so bila poročila o delu skupščine, ki so jih prinašali naši časopisi, pušta in nezanimiva in da so napravile vtis, kakor da je ta stran poročanja o delu našega najvišjega organa oblasti neopredeljena in nezanimiva. Malokdo pa je vedel, da so ta poročila vrhu vsega tudi nepopolna, površna in pogostokrat naravnost napačna. Negleda na vse to je bilo vse, kar se je pisalo o delu skupščine, brez tiste notranje prizadetosti dopisnika in njegove povezave s samim delom skupščine, kakršno je potrebno za vsako živo poročanje.

Demokracija zahteva poln kontakt med delovnim ljudstvom in njegovim predstavništvom. Ta kontakt je sicer stvar poslanca, ki dela v svojem volilnem okraju, je pa tudi stvar vse javnosti na čelu s časopisjem, ker vsak poslanec predstavlja vse ljudstvo in ne samo svojih volivcev. Zato kontakt naše časopisje ni skrbelo. Osrednji časopisi so kolikor toliko izpolnjevali to nalogo, četudi mnogokrat pomankljivo ali napačno. Večkrat so beograjski časopisi zamenjali imena ali celo odbore in položila govorniku v usta izjave za ravno nasprotno vsebino. To se je v zadnjem letu znatno popravilo in poročila so, četudi še ne popolna, vsaj zadovoljiva. Druga pesem pa je v Sloveniji. Imam vtis, kakor da je našim časopisjem poročanje o delu zakonodajnih odborov in same skupščine breme, kakor da je to stvar, ki se našega časopisja ne tiče, stvar, ki za bralce ni zanimiva ali ki bi jo ne bilo treba objavljati. Tako n. pr. so bili v zakonodajnih odborih in skupščini govori mnogih poslancev, med njimi tudi poslancev iz Slovenije, ki so jih v centralnem tisku objavili v celoti, medtem ko je domači tisk registriral samo to, da je govoril tudi ta in ta poslanec. O izredno pomembni, za vsakogar zanimivi debati o priliki dela na ustavnem zakonu in volilnem zakonu slovenski bralci n. izvedel skoraj ničesar ali pa tako nepopolno, da si s tem ni znal kaj pomagati. Na drugi strani pa pri centralnem tisku prevladuje težnja po senzacionalni in kaka bolj razgibana diskusija se hitro naopihne, kakor da bi šlo res za bogve kako politično zadevo. Potrebni so stvarni, točni, sočni in zanimivi članki in poročila o delu skupščine, njenih odborov, ki nam naj pokažejo, katere družbene in državne tendence se oblikujejo v zakonih, ki so v delu, kakšna so razna mnenja, kako se rešujejo razni predlogi, kajti bralce se bo iz tega seznanil s pomembnostjo posameznih zakonskih določil in bo znal do njih zavzemati svoje stališče, pravtako pa tudi do poslanca, ki stoji pod kontrolo svojih volivcev. V resnici pa naši volivci nimajo pojma, ali njihov poslanec kaj dela ali nič, kako dela in s kakšnim uspehom, saj iz časopisov ne izvedo ničesar o tem; in če volivci poslanca celo redkokada vidijo med seboj, potem so sploh lahko prepričani, da so volili poslanca, ki ne izvršuje svoje dolžnosti. Tako volivcu ni mogoče, da bi zavzel svoje stališče do dela skupščine, do pravnih aktov, ki jih ta izdaja in se mu na ta način ne omogoča, da bi uveljavljal svojo demokratično iniciativo.

Spomenik rodoljubnemu škofu

V Boki Kotsorski so odkrili spomenik kotsorskemu škofu Franju Učelniju-Tice, ki je umrl med drugo svetovno vojno. Bil je eden izmed maloštevilnih katoliških duhovnikov, ki se je upiral vsem sovražnikom naših narodov in ki je bil velik častilec borca na vatikanskem koncilu Jurija Strossmayerja. Svoje prepričanje je vedno neustrašno branil, tudi pred papežem Pijem X., ko je hotel po želji avstrijskega cesarja Franca Jožefa čim bolj omejiti rabo glagoljice v cerkvi. L. 1907 je pisal slovitemu arheologu donu Franju Buliču, »Naše stvari gredu v Rimu od zla na slabše. Nesrečni odlok o glagoljici in o hrvaškem jeziku je podkopal Rimu pri nas vsaki ugled. Potrebna je le iskra, pa bo izbruhnil požar. Naj slišijo v Rimu, da so zaigrali pri nas ves svoj ugled. Staramo se že, pa smo zato temni dolžni, da pustimo ob strani vsako obzirnost in da služimo resnici in pravici, pa naj počli, kadar počli.« Pokojni Učelnij je bil velik pobornik sloge in bratstva med Hrvatini in Srbi, zato mu je tudi socialistično ljudstvo Boke Kotsorske in Crne gore postavilo na pobudo rodoljubov in ljudskega poslanca Nika Lukoviča spomenik.

Na Hrvatskem bodo ustanovili 29 stanovskih duhovnikov

Pred dnevi se je sestel v Zagrebu centralni iniciativni odbor za ustanovitve stanovskih duhovnikov hrvatskih duhovnikov. Sklenil je, da bodo do ustanovitve skupščin, ki bodo ob koncu aprila, proučili tudi vprašanje socialnega zavarovanja duhovnikov. Za predsednika odbora je bil izvoljen duhovnik Ivan Miroković z Rokeca za podpredsednika Mirko Djureković iz Glogovnice, Srčko Stilič iz Istre in dr. Erjavec iz Zagreba, za tajnika pa Josip Kristofelj iz Splita.

V Hrvatski imajo že 29 iniciativnih odborov, ki izjavljajo, da bodo ustanovili stanovske duhovnike, ki bodo ob koncu aprila proučili tudi vprašanje socialnega zavarovanja duhovnikov. Za predsednika odbora je bil izvoljen duhovnik Ivan Miroković z Rokeca za podpredsednika Mirko Djureković iz Glogovnice, Srčko Stilič iz Istre in dr. Erjavec iz Zagreba, za tajnika pa Josip Kristofelj iz Splita.

Po načrtu pravil, ki je poslan v obravnavanje savnijske tovarne duhovnikov, imajo stanovska društva hrvatskih katoliških duhovnikov namen, omogočiti svojim članom sodelovanje v ljudsko oblastjo na podlagi spoštovanja cerkvenih predpisov in odredb državnih oblasti.

PISMA VREDNIŠTVU

POTREBEN BI BIL JUTRANJI VLAK IZ CELJA DO VELENJA

Proti jutranji vlak proti Soštani in Dravogradu odhaja iz Celja šele ob 7.30. S tem vlakom se vozi precej uslužbenec, ki so v službi v krajih ob tej progi, največ v Soštanju in Velenju, kakor tudi ljudje, ki imajo opravke pri OLO v Soštanju. Nujno potrebno bi bilo, da bi ta vlak odhajal iz Celja tako, da bi bil v Velenju vsaj pred 7. uro. Proga iz Celja proti Dravogradu ima močno zalet. Važna je tudi v turističnem pogledu. Turist, ki je namenjen v Zg. Savinjsko dolino, pride v Solčavo od sedanjega vlaka šele popoldne, kar je precej pozno. To velja tudi za tiste, ki pridejo v te kraje po opravkih, pa jih težko opravijo, ker odhaja avtobus že zgodaj popoldne. Uvedba zgodnjega jutranjega vlaka bi bila važna tudi za pošto in dostavljanje časopisov, ker bi poštni pošiljke prihajale že v jutranjih urah in ne

V MEZICI BEREMO VČERAŠNJE ČASOPISE

Iz Ljubljane do Koroškega kotla potrebuje pošta najmanj en dan, naročniki »Slov. poročevalca« pa vemo, da krene naš list na pot že zvečer, nekako opolnoči, kakor tudi, da je na naši poti že opoldne, toda prejemo ga šele naslednjega dne. Ako hoče brati »Slov. poročevalca«, pojdi po njega na pošto, — pravi pismonoša, — ker bom tega dostavljati šele jutri. Delavci mežiškega rudnika smo radi na tekočem z zadevami, ki zanimajo nas napredne ljudi. Vemo, da se naša uredništva trudijo, da bi bil dnevnik, ki izide zvečer, že drugega dne v rokah naročnikov, česar pa v Mežici ne moremo doseči. V Crni, ki je nekaj kilometrov oddaljena od Mežice, gre vse to v red in zadovoljivo dostavljajo pošto in liste v Zrziu, ki je od Crne oddaljen približno 3 km. Naročniki naših dnevnikov o Mežici želimo, da bi se ta zadeva čim prej uredila, kar je ob dobri volji pristojnih tudi mogoče. — Prosen Ožbe

Tudi sami bomo morali bolj skrbeti za svoje zdravje

so ugotovili mariborski tekstilci

Na obnem zboru krajevnega sindikalnega sveta tekstilcev v Mariboru je bila živahna tudi razprava o poklicnih in ženskih boleznih. Ugotovili so, da so najpogostejša obolenja v tekstilni tovarnah prehladi, bolezni dihal in ženske bolezni. Med poklicnimi obolenji je tudi manjše število ekcemov, ki jih povzročajo surovine in kemikalije. Taki bolniki spreminjajo na predlog zdravstvene službe delovna mesta. Delavci, ki so pri zdravju škodljivem delu, redno zdravniško pregledujejo. Ženskih boleznih je največ pri mladih delavkah. V tovarni domnevajo, da so nekaterim vzrok tudi splavi, saj starejše delavke boleloah mnogo manj kakor mlade.

Lažjih in tudi težjih obolenj je čisto krivo podcenjevanje

Ali smejo navijati cene krompirju?

V petek, 6. marca je neki privatni trgovec v imenu Ceko-voje iz Zagreba, ki ima baje svojo prodajalno na Kvaternikovem trgu v Zagrebu nakladal krompir na postaji Radohova vas. Krompir je kupil neposredno od kmetovalcev in ga plačal po 29 din kilogram, medtem ko je določena cena največ 18 din za kilogram. Omenjeni privatni trgovec je imel od trgovinske agencije pri Gospodarskem svetu LR Slovenije dovoljenje za nakup dveh zasovnov krompirja. Prav gotovo je imel tudi določeno ceno po kateri sme odkupovati krompir, katere pa se očitno ni držal.

V šlagvemu interesu je, da dobi privatni trgovec nakazilo za nakup krompirja in da lahko nemoteno navija cene osnovni življenjski potrebščini delovnega človeka? Če pa je ima pravico do nakupa krompirja, zakaj se ne bi dovoljevanje glasilo da sme kupiti samo preko domače kmetijske zadruge, ki se drži določene cene? Veliko je že primerov, da je bil poslovođa kmetijske zadruge karmovan, ker je preplačeval pri odkupu takih privatni prekupovalci. Kost kaže, lahko nemoteno navijajo cene in to kot kaže gornji primer, še z uradnim dovoljenjem v žepu. (1)

Zredili so 1000 kg težkega bika

Državno kmetijsko gospodarstvo Podgradje pri Ljutomeru je pred dveletju prodalo za izvoz 1000 kg težkega nemenskega bika, ki so ga navzle lanški suhi zredili doma. Tudi ostala živina tega posestva dobro uspeva. Pri krmiljenju živine si najbolj pomagajo letos s slazijo in s krmiljenjem pese ki so je lani pridelali nad 1000 stotov. (2)

Pol milijona primanjkljaja v Melincih

Pregled poslovanja v splošni kmetijski zadrugi v Melincih v Prekmurju je ugotovil, da je poslovanje te zadruge povzročilo 999.975 din primanjkljaja. Poslovanje zadruge pred ljudskimi službami zagovarjal pred ljudskimi službami, upravnih in nadzornih odborov zadruge pa sta sklenila, da bosta odšli nenevarno in malomarno poslovanje onemogočila s skrbnejšim nadzorom. (3)

Kazen za ponovbo ljudskega denarja

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je obsodil bivšo tajnico krajevnega ljudskega odbora Dolž Ano Božič na leto dni zapora in povračilo 73.487 din katere je v času od aprila 1951 do marca 1952 poseveteval kar bi primarko. Administrativna istega KLO Terezija Zellner pa je bila za ponovobno obolenja na šest mesecev zapora in na povračilo pomembnega denarja v znesku 13 tisoč dinov. (4)

Na Polzeli potrebujejo več sodelovanja

Kdo je kriv, da niso proslavili 8. marca?

Kadar se pripeti kaka napaka, krivca le težko najdeš. Tudi na Polzeli je bilo tako. Krivdo, zakaj na Polzeli nismo proslavili 8. marca, priznava borbenih napadnih žena vsega sveta, so najprej valili na upravo kina, češ da ni hotela odstopiti dvorane za proslavo. To pa po izjavi upravnikova klna ne drži, ker bi dvorano dali na razpolago, čeprav je res, da je bila nekaterim važnejša filmska predstava kakor proslava tega dneva. Sekretar občinskega komiteja ZKJ 6. marca ni vedel povedati, ali bi proslava ali ne, predsednica občinskega odbora AZP pa je izjavila, da bi na proslavi mlatva sodelovali društvo »Svoboda« z zadnjim dejanjem igre »Rdeča kapica«, ki pa je 8. marca oddel gostoval v St. Peter z igro »Pastirček Peter«. Zaradi tega gostovanja tudi v St. Petru niso imeli proslave Dneva žene.

In prav na vasi bi morali dati več poudarka temu prazniku žensk. Zveza je med drugim zbrala tudi 45 predlogov za odklonjenje, pomagala je ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Ta dni je imela Zveza borcev v Novi Gorici občni zbor, na katerem so določili da se iz sredstev, s katerimi razpolagajo, da 5000 din nagrade poštvovalnemu predsedniku zvezne tov. Dušanu Ukmarju, rezervnemu majorju, ki še nima urejene pokojnine. Ob zaključku občnega zbora so izvolili delegate za mestno in okrajno konferenco Zveze borcev ter sklenili, da bodo v svojim delovanju, pomagalaj ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Ta dni je imela Zveza borcev v Novi Gorici občni zbor, na katerem so določili da se iz sredstev, s katerimi razpolagajo, da 5000 din nagrade poštvovalnemu predsedniku zvezne tov. Dušanu Ukmarju, rezervnemu majorju, ki še nima urejene pokojnine. Ob zaključku občnega zbora so izvolili delegate za mestno in okrajno konferenco Zveze borcev ter sklenili, da bodo v svojim delovanju, pomagalaj ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Ta dni je imela Zveza borcev v Novi Gorici občni zbor, na katerem so določili da se iz sredstev, s katerimi razpolagajo, da 5000 din nagrade poštvovalnemu predsedniku zvezne tov. Dušanu Ukmarju, rezervnemu majorju, ki še nima urejene pokojnine. Ob zaključku občnega zbora so izvolili delegate za mestno in okrajno konferenco Zveze borcev ter sklenili, da bodo v svojim delovanju, pomagalaj ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Zveza borcev v Novi Gorici skrbi za svoje upokojene člane

Organizacija Zveze borcev v Novi Gorici, ki je že mlada, šteje nekaj nad 200 članov. Največ dela je imela z ugotovitvijo svoje organizacije, ugotovitvijo kartotek izdajo članskih knjižic in značk. Zveza je med drugim zbrala tudi 45 predlogov za odklonjenje, pomagala je ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Ta dni je imela Zveza borcev v Novi Gorici občni zbor, na katerem so določili da se iz sredstev, s katerimi razpolagajo, da 5000 din nagrade poštvovalnemu predsedniku zvezne tov. Dušanu Ukmarju, rezervnemu majorju, ki še nima urejene pokojnine. Ob zaključku občnega zbora so izvolili delegate za mestno in okrajno konferenco Zveze borcev ter sklenili, da bodo v svojim delovanju, pomagalaj ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

Ta dni je imela Zveza borcev v Novi Gorici občni zbor, na katerem so določili da se iz sredstev, s katerimi razpolagajo, da 5000 din nagrade poštvovalnemu predsedniku zvezne tov. Dušanu Ukmarju, rezervnemu majorju, ki še nima urejene pokojnine. Ob zaključku občnega zbora so izvolili delegate za mestno in okrajno konferenco Zveze borcev ter sklenili, da bodo v svojim delovanju, pomagalaj ostalim množičnim organizacijam in strelstvu.

V Ormožu se je razživelo prosvetno delo

Poseben napredek kaže TV Partizana

Dom »Partizana« v Ormožu

Letos je bila v Ormožu izvršena reorganizacija KUD in TVD »Partizana«. Posedanja tretja med tema dvema in drugimi organizacijama so odstranjena. Sedaj je vse združeno v TD »Partizana, ki

popravlja vsa okna na domu, pred njim pa uredi okrasno gredico. Tudi v obratnosti dvorane bo uredil oder in vse, da bo postal res središče kulture v Ormožu. Ormoški obrtniki so sklenili, da bodo pomagali pri ureditvi dvorane, upajo pa, da bodo podprli to prizadevanje tudi razna podjetja. Vsekakor bo moral tudi občinski ljudski odbor poskrbeti za ureditev okolice doma.

Tudi druge organizacije v Ormožu so se razgibale. Predsednik gasilskega društva in organizacija AFZ ki je 8. marca proslavila z lepo prireditvijo, mestni ljudski odbor pa je kupil nov kinoprojektor pri »Istria« v Kranju, kjer je dosedanja aparatura že dotrajala.

Skupščina foto-kino-amaterske zveze LRS

V nedeljo so se v Celju zbrali člani osnovnih organizacij foto-kinoamaterjev iz vse Slovenije, ki so na skupščini razpravljali o problemih in uspehih svojega dela. Po referatih in živahni razpravi so sklenili dajti nove možnosti za uspešnejše delo te važne panoge ljudske tehnike. Skupščina je razpravljala med drugim tudi o vplivu delovanja klubov na nečlane ter o tesnejšem sodelovanju z ljudsko prosveto in ljudsko univerzo kajti opaža se, da so fotografija in amaterski film vseprejeto se bodo navezali te zvezi stika z kmetijskimi organizacijami, ki naj očistijo tudi svetel naše fotografije v svetu. Posebna komisija pa bo spremljala tudi razvoj barvne fotografije in kinoamaterstva pri nas.

Čedalje več škropilnic v mariborski okolici

Castni naziv fotoamaterja I. razreda so prejeli sledenci razstavljalci Vlastja Simončič, dr. Tvo Francelj Franc Bazelj, Jože Maljš, Leo Jere, Vilma Batič in Zvone Mahovič iz Ljubljane; Fran Halupič, France Orešič, Borut Hribar Jože Kovarčič in Drago Simončič iz Maribora ter Mirko Kržnar in Tone Marčan iz Kranja.

Vir predstavnikov osnovnih organizacij iz vseh delov Slovenije je bil izvoljen nov Republiški in Izvršni odbor zveze, katerega predsednik je doc. univ. prof. Janko Branc.

Čedalje več škropilnic v mariborski okolici

V mariborski okolici sadjarji čestito pomlajujejo in škropijo svoje sadovnjake. Pri škropljenju se poslužujejo nad 100 prvotnih sadnih škropilnic, 60 motornih škropilnic ter dveh traktorjev Umigom. Največ so poskropili na področju kmetijskih zadrug Ruše, Gradisce Poljčane, Rače in Selinca. Tu so škropili tudi še v pozni jeseni. Premalo pa se zadržalo za škropljenje je Jakobskem in Jurkovskem dolu, pri Smarjni in v Maletičah. Dosedanje prizadevanje sadjarjev v mariborski okolici dokazuje, da bodo poskropili do prvih pomladanskih dni ko bo začelo nastajati najmanj polovico sadnega drevja okraju.

GRADBENI INZENIR in GRADBENI TEHNIK z daljšo prakso na terenu, se sprejme. „CELULOZA“, tovarna roto papirja, Videm ob Savi.

Aleksander Weissberg-Cibuljski, „Zarota molčanja“ (Odlomek)

Benjamin Britten: „Beraška opera“

(Nadaljevanje)

Od zapornikov, ki so kot pričevalci za naknadna preiskovanja prihajali iz drugih mest in taborišč, smo zvedeli, da se ta način šteta uporablja v vseh centralnih zaporih države. Zaporniki so skoraj povsod dobili rezultat, ki se je gibal okoli 5 in pol do 6 odstotkov v odnosu na celotno prebivalstvo. Če iz obzirnosti vzamemo spodnjo mejo, tedaj pridemo do številke 9 milijonov zapornikov. Od te številke moramo odšteti okoli 2 milijona, ki odpadeta na kriminalni Komisar za notranje zadeve je leta 1938 ukazal, naj se zaprejo vsi kriminalci. Veliko število teh ljudi je prišlo nekdanj, morda tudi pred 20 leti, v konflikt z zakonom in zaradi tega so bila njihova imena zapisana v seznamih milice. Ti kriminalci niso prišli pred sodišče, ampak pred posebno komisijo, ki jih je v večini slučajev obsodila na obojni službi, češnje obsojalec. Včasih je ta komisija na osnovi seznanjenosti, ki so bili pri milici, rešila nekaj sto primerov. Nato so kriminalce policijski pred to komisijo, ki jih je vprašala za osebne podatke. Če so se ujemali, so jim sporočili obsodbo, ki se je vedno glasila 3 ali 5 let koncentracijskega taborišča. Ne vem niti za en slučaj, da bi ti ljudje dobili manjšo kazno.

Ze opisani način za ugotavljanje števila zapornikov ni bil edini. Mi smo vedeli, koliko ljudi je bilo v raznih obdobjih v zaporu. Od kriminalcev, ki so delali v kuhinji, smo zvedeli, koliko kosov kruha so naredili. Ljudje, ki so hodili v Brehalovko, so vedeli za število ljudi v vsaki celici in vsakega bloka. Mi smo tudi vedeli srednje življenjsko dobo zapornikov v našem zaporu. S tem mislim dobo, ki so jo zaporniki preživeli pri nas, predno so odšli dalje. Iz teh podatkov smo izračunali število zapornikov, ki so vsak mesec zapuščali Harkov in odhajali v taborišča. Došli smo isti odstotek.

Naš način šteta pa mora pretrpeti majhno popravilo, in sicer včasih je prišel v naš zapor isti zapornik dvakrat. Bilo je tudi precej zapornikov, ki so iz zapora odhajali na zaslizevanje in se po končanem zaslizevanju vračali. Poleg tega so bili tudi zaporniki, ki so prihajali iz zaporov v drugih republikah in ki smo jih v našem štetu že upoštevali. Končno so bili tudi zaporniki, ki so bili spuščeni, pa so jih čez nekaj tednov ali mesecev drugič zaprli. Toda te popravke so neznatne. Izravnavajo se z dejstvom, da so bili v Harkovu in v drugih oblastnih mestih posebni zapori, ki so zapornike pošiljali naravnost na etapo. To so bili zapori NKVD za železniške delavce in nameštence, ki so imeli izjemen položaj.

Ce upošteevamo vse te okolnosti, pridemo do zaključka, da je bilo za velike čistke aretiranih najmanj 8 milijonov političnih zapornikov. Moje cenitve smatrajo drugi avtorji kot nizke, toda jaz sem raje obziren.

šene, dolge roke z močnimi členki. Zazdelo se mi je, da sem te roke že nekje videl. Kapetan ga je nagovoril: »Po. novite pred Weissbergom svoje pričevanje.«

Sepetaje je začel zapornik govoriti. V trenutku, ko je odprl usta, sem ga spoznal. Bil je Obreimov.

To je bil nekdo direktor, profesor, dopisni član Akademije znanosti. To je bil nekdo človek s svojo voljo in s svojo osebnostjo. Kaj je iz tega nastalo? Vuščena lutka, ki je znala govoriti. Nisem razumel niti besede, pa tudi poslušal ga nisem, tako me je pretresla njegova podoba. Ta senca se je premikala in govorila, toda glavo je imela upognjeno in se me ni upala pogledati. Prosil sem kapetana, naj mi še enkrat prebere pričevanje, ker Obreimova nisem mogel razumeti. Kazin je to storil.

Priznanje Obreimova je bila taka mešanica nesmiselnih besed, brez vsake zveze, da si ga nisem mogel zapomniti.

Obreimova sem spoznal v Berlinu konec leta 1930, torej neposredno pred odhodom v Sovjetsko zvezo. Seznanil naju je Huttermans. Srečali smo se v čakalnici anhaltske postaje. Obreimov, tedaj direktor, me je povabil, naj pridem kot tehnični fizik na njegov institut v Harkov. To je bilo vše. Kaj pa je od tega napravil Obreimov? Dejal je, da je bil član nemške tajne policije in jaz tudi.

»Saj vas nihče ne sili, pišite, kar hočete.«

Strgal je stari zapisknik in napisal novega, skoraj dobesedno po mojem narekovanju.

Ko sem se vrnil v celico, sem tovarišu to povedal in dejal: »Govorim vam, če so ti ljudje normalni.«

Bogucki mi je odgovoril: »Saj ni šlo za tebe, temveč za starega direktorja. Kazin noče, da bi mu demoraliziral zapornike. Tebe je že zdavnaj izpustil iz rok.«

Nekaj dni kasneje je mladi zaslizevalec nadaljeval zaslizevanje. Vprašal me je: »Ali je nekaj, kar priznate? Kakšno koli že protisovjetsko dejanje?«

»Ne.«

»Obtoženi ste zaradi terorja.«

»Nedolžen sem.«

»Zaradi vohunstva.«

»Nedolžen.«

»Zaradi diverzantstva.«

»Nedolžen.«

»Zaradi protisovjetskega hujskanja.«

»Državljan zaslizevalec, vsako kritiko se lahko razume kot protisovjetsko hujskanje. Če tako vzamete, smo vsi krivi.«

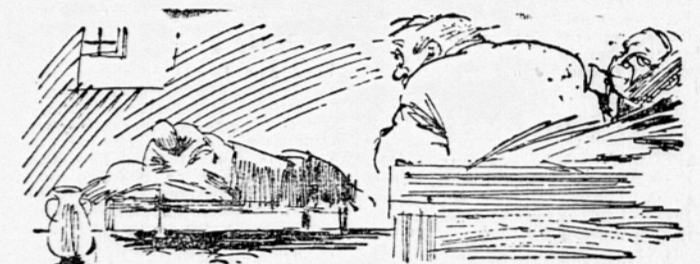
»Ali ste kdaj javno kritizirali vlado?«

»Da, na sestanku instituta sem govoril proti načrtu zakona o splavu. Ko je bil zakon sprejet, nisem hotel preklicati svojih besed, čeprav je partijski sekretar to zahteval.«

»To torej priznavate?«

»To priznavam.«

Bil je zadovoljen.

Tedaj da smo se srečali, da bi se posvetovali, kako bi jaz neopazno prišel v Sovjetsko zvezo in tam okrepil protisovjetsko delo. In še več takšnih neumnosti.

»Wessberga so poslali nazaj v celico in ga pustili tam v miru nekaj dni. Nekoga dne so ga lepo oblekli in ga fotografirali. Nato so mu tudi dovolili, da si izposodi knjige. Nihče ni vedel, kaj naj to pomeni.«

Toda Obreimov je stereotipno ponavljal svojo obtožbo. Do mojih argumentov sploh ni zvedel nobenega stališča.

Kazin je napisal v zapisknik moja pričevanja. Prepisal sem se z njim za vsako besedo. Nisem dovoljeval falsifikatov. Hotel sem s svojim stališčem popraviti položaj Obreimova. Naenkrat je Kazin to opazil. Vstal je, se mi približal in me udaril s pestjo nekakrat po obrazu, tako da sem začel krvaveti. Upiral sem se še naprej in on me je spet udaril. Prevzel me je nemočen bes. Začel sem skoraj kričati. »Ne bom podpisal niti ene besede, niti ene vejice, če bo lažna! Naj Obreimov govori, kar hoče, svoja pričevanja pa bom formuliral sam! Če me boste pa terorizirali, sploh ne bom podpisal, dokler ne pride državni tožilec!«

Konec avgusta je prišel nov jetnik. Prinesel je novice: »Podpisali smo sporazum z Nemci. Ribbentrop je bil osebno v Moskvi. Moralo je biti zelo veselo. Sprejeli so ga Stalin in vodilni državniki. Bog ve, ali je bil Kaganovič tudi tam? Ali je nacist pozdravil Zida?«

Kazin je stal pred menoj. »Ti se upaš kričati v mojem kabinetu? Fašist, tu boš hujskal na vstajo? Sedaj bomo obračunali s teboj!«

Pozvonil je in naročil vojaku: »Peljite ga v klet! Vojak me je odpeljal v klet in me zaprl tam v nekakšno telefonsko celico. Cep pol ure me je odpeljal zopet h Kazinu. Obreimov je med tem časom že odšel. Kapetan se je pogovarjal z menoj, kot da se ni nič zgodilo. »Aleksander Semjonovič, kakšen teater pa igrate? Ali ste sploh odrasel človek?«

»Nočem podpisovati friziranih zapisknikov!«

»Konec oktobra so se odprla vrata. Vstopil je nek mladenič. Bil je partijski sekretar v nekem rajonu Moskve. Trmasto je zatrjeval, da so ga zaprli zato, ker je navajal preveč Lenina. V tej obliki rečeno, je to seveda nesmisel. V začetku ni hotel govoriti o tem. Po dveh tednih pa mi je zaupal: »Ti teh stvari ne poznaš tako dobro, Aleksander Semjonovič. Delal si v industriji in nisi imel dosti opraviti z ideološkimi stvarmi. Poleg tega so te zaprli leto in pol pred menoj. Tedaj še nisi bil tako natančen. Verjem mi, da človek ne sme navajati starih stavkov iz Lenina, ne da bi tvegal zapor. Sedel sem v zaporu z nekim tovarišem iz Tule. Zapri so ga samo zato, ker je imel doma vezane vse izvoze »Pravde« izpred leta 1923, in zato, ker je v in tam pokazal kakšen članek svojim prijateljem. Meni očitajo vohunstvo. Toda to je vse prevaranje. Preveč sem bral Lenina in nisem molčal. To je bila moja napaka.«

Bolnišnica nekdanj in danes

Prva pomoč in nega je bila v prazgodovini verjetno najvišja oblika zdravstva. Je janski človek, ki se skrival pred sovražnikom in nevarnosti, verjetno pomagal ranjencu ali bolniku in mu nudil mirno zaščito.

Zgodovina medicine in bolnišnične službe je šla vzporedno s segami in navadami ter z vsakimi zdravstvenimi in zdravstvenimi koristen. Higijenske predpise, deloma razvade in dogme, ki so zavirale razvoj in napredek.

Zametki bolnišnice so nastajali z ene strani tako, da je zdravilničar redno zdravljal v svojem bivalšču za krajšo ali daljšo dobo ranjenca ali bolnika, z druge strani pa iz gostiše ob prometnih žilah, v katerih so popotniki onemogli in zboleli. Bolnišnice so nastajale v bližini vodnjakov, ki jih zdravilničarji uporabljali za čiščenje ranjenih ali bolnikov. To so bili začetki trajne oskrbe bolnikov izven njihovih domov.

Prvi zdravilničar-duhovniki so zaradi svoje vodilne vloge v tedanji družbi znatno prispevali k uveljavljanju zdravstva. Odločilno so vplivala na vzpon zdravstva razvijajoča se proizvodna sredstva. Delitev dela je zahtevala, da so zdravilniki iskali prostore, ki naj bi bili namenjeni izključno zdravljenju. Seveda zasebna orodinjaja v bivalšču zdravilnika niso dala stavbi značaj zdravstvenega zavoda.

Sola na otoku Kosu v stari Grčiji je imela hiša kirurga (Asklepijon), ki je bila po svojem namenu in razporeditvi zaključena organizem. Zgradila je izklesane kamne, zidane s kamni in medicinske Razunjavilo je, da so bile v njej izjemne pomankljivosti.

Zdravstveno prizadevane starih Rimljanov je že tako razvito, da postavljajo temelje bolnišnic. O tem pričajo izkopavanja v Pompejih, med katerimi naj

demno najstarejše ostanke zdravstvene stavarstva na evropski celini. Za zdravstveno zgradbo štjeemo stavbo, v kateri so prostori namenjeni bolnikom ali ranjenem. Te prostore zdravilnik stalno nadzoruje. Bolnik ali ranjenec je začasno premeščen iz svojega bivalšča v bolnišnico. Hiša kirurga v Pompejih je očito stavba, zgrajena z namenom, da se v njej zdravijo bolniki. Ustrezno zdravilnično nadzoruje. Bolnik ali ranjenec je začasno premeščen iz svojega bivalšča v bolnišnico. Hiša kirurga v Pompejih je očito stavba, zgrajena z namenom, da se v njej zdravijo bolniki. Ustrezno zdravilnično nadzoruje. Bolnik ali ranjenec je začasno premeščen iz svojega bivalšča v bolnišnico.

1. bolniki in ranjenci so bili ob sprejemu preiskani;

2. bolniki in ranjenci so bili hospitalizirani; živeli so ob izključno zdravstvenih pogojih;

3. bolniki in ranjenci so bili pod stalnim zdravilniškim nadzorstvom do odpusta.

Bizantinska kultura beleži velike uspehe v zdravstvenem stvarstvu; bolnišnica je že deljena na oddelke. Domnevamo, da je bilo v tem obdobju zdravstveno stvarstvo na višji stopnji kakor zdravstvo.

Omebene vredne je načrt St. Gallenske bolnišnice iz leta 820. Prvič v zgodovini so tu sanitarne naprave (starišče itd.) razporejene tako, da se razporedi odraža v sami stavbi. Stavba je prilagojena potrebam delovanja zdravstvene ustanove. Lega stranšč je celo po danšnjem pojmovni vzorec, primerna pa je tudi od velikost predpisanih sanitarnih ploskev. Prostorom za zdravljenje je

osmerjen velik odstotek florine ploskev. V prejšnjem članku sem prikazal, da pomeči XVII. stoletje prelomnice v zgodovini zdravstva in začetek moderne medicinske znanosti. To se odraža tudi v zdravstvenem stvarstvu.

3. upokojena je prvi ambulanta-poliklinično zdravstvo;

4. bolniki so ločene po oddelkih;

5. stavbarska hotenja so se morala podrediti zdravstvenim smotrom in načelom. Zlasti je bila upoštevana smotrna medsebojna povezanost oddelkov.

Omembno vredna je prva velika bolnišnica, ki je bila zgrajena na Dunaju pod absolutizmom leta 1734 v izrazito koridorsem sistemu. Hodiški so povezovali posamezne bolniške prostore in enote. V glavnem je bolnišnica zgrajena v dveh nadstropjih v obliki pravokotnika okrog centralnega vrta. Edino stolp za norce šteje pet nadstropij in je ločen od glavnih zgradb. Upoštevana so tudi upravna in pomožna zdravstvena poslopja. Bolniške sobe štejejo zvečine po 18 do 22 postelj. Dve dvorani za splošno bolne celo po 90 postelj. To bolnišnico, ki šteje približno 2000 postelj, lahko vrščemo k 5. stavbarsko pogosto vzečanju. Še danes med vzorne zdravstvene ustanove Prednost tega sistema je lažja nega in zdravljenje, pomankljivost pa nezadostna izolacija bolnikov. Posebno v dobi pred antiseptiko, ko se niso poznali pravci vzroka za širjenje nalezljivih bolezni, je bil paviljonski sistem boljše od koridorkega sistema. V današnji dobi, ko z ene strani natančno poznamo pogoje za širjenje okuženja, z druge strani pa imamo uspešna sredstva vzroč okuženja, je pomembnost paviljonskega sistema do kaj manjša.

Zato so grajene najodobnejše bolnišnice zvečine v blokovnem sistemu. Bolniške oddelke, ki so pod isto streho nameščeni aseptični in septični oddelki, bakteriološki labo-

pa ni tako hudo; morda se je tako govorilo.

Oba sta bila, kot sem že dejal, malo pijana in v takšnem stanju celo sovjetski državljani reče več, kot bi bilo treba.

Ko se je Marčak naspal, ga je spreletela groza. Kaj je napravil Gotovo ga je Lepleski sprovociral. Res je, da je tudi Lepleski govoril ravno tako neugodno stvari kot on, morda celo hušje. Toda lahko njemu; prav gotovo si je zavaruval hrbet in dobil iz Moskve ukaz, naj ga sprovocira.

Marčak ni videl drugega izhoda, kot da pokliče po telefonu Moskvo in pove Ježovu vse, kar je govoril Lepleski. Lepleskega so zaprli. Čez dva tedna je izdal Obja sta priznala, da sta skrivaj kovala zaroto proti sovjetski oblasti. Poleg tega pa še, da sta vohunila za Poljsko in Nemčijo, da sta organizirala teroristične napade proti Stalinu in drugim in da sta dezorganizirala gospodarstvo s tem, da sta izdelovala napačne načrte.

V septembru je NKVD neznadoma sklenil, da bo končal zaslizevanje Weissberga. Predložil je temu vse zaslizevanje in pregled. Dve noči jih je bral in popravil nečistošči, nato pa je obupal (bilo je več kot 800 pisanih strani) in podpisal. 11. septembra so ga odpeljali na vilo; po smrti možne so določile, da je deljal v Moskvi.

Res so ga pripeljali v Butirki v centralni zapor NKVD. Ta zapor je bil vzorno urejen, red in disciplina sta bila vzorna. Na razpolago je imel različne vrste knjige.

Konec oktobra so se odprla vrata. Vstopil je nek mladenič. Bil je partijski sekretar v nekem rajonu Moskve. Trmasto je zatrjeval, da so ga zaprli zato, ker je navajal preveč Lenina. V tej obliki rečeno, je to seveda nesmisel. V začetku ni hotel govoriti o tem. Po dveh tednih pa mi je zaupal: »Ti teh stvari ne poznaš tako dobro, Aleksander Semjonovič. Delal si v industriji in nisi imel dosti opraviti z ideološkimi stvarmi. Poleg tega so te zaprli leto in pol pred menoj. Tedaj še nisi bil tako natančen. Verjem mi, da človek ne sme navajati starih stavkov iz Lenina, ne da bi tvegal zapor. Sedel sem v zaporu z nekim tovarišem iz Tule. Zapri so ga samo zato, ker je imel doma vezane vse izvoze »Pravde« izpred leta 1923, in zato, ker je v in tam pokazal kakšen članek svojim prijateljem. Meni očitajo vohunstvo. Toda to je vse prevaranje. Preveč sem bral Lenina in nisem molčal. To je bila moja napaka.«

Za kaj je šlo? Dokler sem ležal v zaporu, je bila napisana nova zgodovina Sovjetske zveze. Stalin je osebno prevzel vodstvo tega dela. To je bil velikanski falsifikat, izveden do najmanjše podrobnosti. Po zadnjih procesih je bil Trocki že leta 1923 tuji vohun. Kamenjev in Zinovjev so bili že leta 1917 saboterji revolucije. Vsi ti opozicionarji, katere so likvidirali po velikih obravnava, so se že v zgodnji mladosti vihotali v partijske vrste kot agenti sovjetskega vodstva, da bi jih izdali. Tako so razumeli zgodovino leta 1938.

Toda dejanska zgodovina revolucije je pustila svoje sledi v arhivih in deželi. Vse to je bilo treba sedaj uničiti. »Pravda«, centralni organ partije, leta 1918 še ni vedela, da bo Stalinu 1933 potrebna drugačna zgodovina revolucije. Tega celo Stalin sam ni vedel. Toda če bi bil tudi stitil, ne bi mogel tega prepričati, ker je bil tedaj samo skromen ljudski komisar, ne pa vse-mogočnik diktator čezle. Falsifikati v tisku in v literaturi še

niso bili v njegovih močeh. To je moral nadomestiti leta 1938. Za revolucije in državljanske vojne je po deželi odmevala slava tedanjega vrhovnega komandanta Rdeče armade, Leva Davidoviča Trockega. Platakov, Muralov, Buharin, Zinovjev, katere so ustrelili po velikih procesih kot vohane, so bili Lenini najbolj prijatelji in res pravi revolucionarji.

Vse to je bilo treba sedaj izbristati iz spomina ljudstva.

Stalin je moral ilegalizirati ne samo Lenina in »Pravdo«, temveč tudi sebe, svojo lastno preteklost. 6. novembra 1918 je pisal v »Pravdi«, da je zmaga petrogradske vstaje predvsem za sluga predsednika revolucionarnega vojnega komiteja tovariša Trockega. Šest let kasneje je pisal, da Trocki ni igral kolo, kako važne vloge. Se 13 let kasneje pa je izjavil ljudstvu skozi usta Višinskega in vojnega sodišča, da je bil Trocki vedno fašistični agent v vrstah partije. Sedaj mu je moral biti zelo neprijeten spomin na izjave v tisku in v literaturi, ki jih je dal za časa revolucije in državljanske vojne.

(Nadaljevanje pride)

»Croatia« in »TEZ« pa je gostom izročil dragoceno spominsko plaketo.

Ob obisku Ljubljancev v Zagrebu so bile izmenjane mnoge misli in nazkaze mnoge smernice za pozitivno kulturno-umetniško organizacijo med obema postojama. Kom plan nad vse prištelih razgovorov bodo imeli ljubljanski pevci že v letošnji sezoni priliko pozdraviti v svoji sredini enega najodličnejših jugoslovanskih zborovskih dirigentov to gošča Slavka Zlatiča ki bo kot gost Radia Ljubljana pripravil v Ljubljanski komornim zborom koncert pesmi jugoslovanskih skladateljev.

Postavili bodo spomenik padlim tovarišem

V Crensovih je bilo v letih okupacije eno izmed središč partizanskega gibanja v Prekmurju. Zato je v tej občini tudi dokaj močna organizacija Zveze borcev. V organizaciji sta sodelovali pred kratkim na vojnem območju zboru sklad, da bo v letošnjem letu postavljal vsem padlim borcem, talcem in pobitim Židom s področja občine lep spomenik. Upravni odbor organizacije je že zbral podatke za postavljanje spomenika in pravil vse, kar je potrebno za gradnjo spomenika.

lanko neovirano živel kot lopov in zapeljavec, če bi se ne bil spetal s Polly, ona pa nora zaljubila vanj. Ker pa je njena lepota in zapeljivost staršem vir denarnih dohodkov, je po njih mnenju zgrešila svoj življenjski cilj in ima edino s smrtjo Macheatha izgled do bogate vdovine. Zato mora Macheathova glava pasti. P. Po. lencu v vlogi Macheatha se pozna poklicna igralska šola. Tudi pevsko ponekod preseščena, mestoma s simpatičnim pianom, mestoma s polnim, zdravim tenorjem. Zdi se pa, da mu dela povezovala posameznih kretenj in situacij ter povezovala posameznih muzikalnih fraz v odtehtano celoto velike preglavice. Zato do kraja ne more navdušiti niti kot ženskam neodoljivo zapeljavec, niti kot neustrasnim vojska, ki se vsem nevarnostim roga v brk in se zanaša na svojo srečno zvezdo. V vodji beraških tolpe, Peachumu, in poglavarju zaporov, Lockitu, so posebej ljubljani amoralni življenjski pogledi, ki se vlečejo skozi celo dejanje in dajejo delu njegovo značaj. Prvi je oče zaljubljen Polly, drugi oče opeharjen Lucy, ki ji je Macheath prav tako obljubil zakon. Toda oba lopova se ne kregata. Z združenimi močmi razpečavata nakradeno blago svojih sklientov ter jih ovajata in spravljata za mreže, kadar se jima od tega obeta masten dobiček. L. Korosch je kot Peachum robot, ohol in glasen. Poln ga je ves oder, izgovorjava mu je nekoliko težka, a vedno razumljiva. Smerkoljev Lockit je uglajeno zahrbtn, dikcija v govornih in peti bedi postaja čedalje bolj sloka in okretna. Sta izvrsten par, ki jima peklenske naklepe kar verjamejo. Mlejnikova je kot Lucy pikra in maščevalna koketa, pravilno nasprotje mehkejši in naivnejši Polly. Kontrasti med zadržanimi pianimi in ostrimi forte pa se mi v pevskem delu te njene vloge zdijo prehud. Prostaško in lakovo Peachumovo ženo je objestno igrala M. Kogejeva. V mnogih manjših vlogah nastopajo še S. Banovec, V. Zihorlova, D. Zupan in drugi. Potek dejanja je vseskozi živ, vendar na zanimivosti v srednjem delu postopajo; bržkone zaradi napetega in bučnega začetka in zaradi nekam revijiškega scenskega poteka. Močna in izkušena igralska osebnost bi mogla eno najdaljših scen, Macheathovo sceno pod vislicami, stopjevati do ironičnega šljaja celotnega dela. Pavel Sivik.

20 do 25 postelj. Stranskim prostorom je odmerjena posebna velika točilnica ploskev. Za vsak oddelke je določeno število stranišč, fekalnih izlivov, umivalnih školjk, kadi, prh, šramba za čisto in nečisto perilo, čajna kuhinja, ročna kladna, izolacijska zidna in opečna šramba itd.

Sodobna zdravstvena ustanova vendar ni zavod, ki ima stali z zunanjim svetom samo toliko, kolikor sprejema bolnike. Nasprotno, ima naj živo povezanost s svetom in predvsem s lokalno okolico. Ne čaka sama bolnike, da sami pridejo morda že z nezdravljivimi boleznimi, marveč išče prve pojave bolezni med prebivalstvom.

Preseščeno je, da dosegame v naših bolnišnicah vzlic njihovi zastarelosti in hudim pomankljivostim uspehi, ki jih lahko primerjamo z najboljšimi statističnimi na zahodu. Toda, ali nismo v nevarnosti, da se nam bodo zaradi pomankljivosti podatki znekrat za držimo korak z neprimerno bolje opremljenimi bolnišnicami v zahodnih državah, potem ne moremo mimo ugotoviti, da so uspehi lahko zgolj posledice subjektivne faktorja. Z drugimi besedami, da so zdravstveni delavci tisti, ki s požrtvovalnim delom namočajo pomankanje gnotnih sredstev. To je sicer razveseljivo, vendar ne smemo prezreti, da pomembni deli stališča, ki so predmeti pri določanju nevarnosti, ki je ne gre podcenjevati.

Iz tega kratkega prikaza vidimo, kako se stvari v zgodovini ponavljajo in prepletajo, raznježenje je povezovalje, ki vse družbeno-življenjske sisteme oživljuje in izpopolnjuje. Glede na to pa dobivajo z novimi izsledki znanosti posamezne vrste, zlasti pa zdravstvene, vedno višje oblike, ki vse družbeno-življenjske sisteme oživljujejo in izpopolnjujejo.

Dr. P. Lanškovec, član komisije za obrežanje javnosti,

SPORT

Dnevne vesti

KOLENDAR
Torek, 17. marca: Ljubljana, Budimir.
Sreda, 18. marca: Edvard, Ciril, SPOMINSKI DNEVI
17. III. 1926. — Umrli slovenski glasbenik Anton Foerster.
17. III. 1944. — Zasavski partizani so napadli premožavce v Zagorju, na Lokah in Kisovcu ter občutno poškodovali rudniške naprave in s tem zavrli nemško vojno proizvodnjo.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javna znanstvena predavanja, ki so namenjena širšim interesiranim krogom, v t. m. ob 18. uri bo predaval v dvorani SAZU prof. Josip Klement o arheoloških raziskovanjih v St. Petru.

RADIO
POREČILA ZA TOREK
Porečila: 5,45, 6,30, 12,30, 15,00, 17,00 in 22,00, 5,30-7,30 Dobro jutro dragi poslušalci; 11,00 Soliska ura za nižjo stopnjo — France Bevk; Črna botarje; 11,50 Soliska ura za višjo stopnjo — Slavko Rupel; Postojnska jama; 12,00 Slovenske uremetne pesmi; 12,45 Med glasbenim sporedom kulturni drobci; 14,00 Ali znate poslušati — pripoveduje in ilustrira Uroš Krek; 14,40 Veseli narodni napetki; 16,00 Sportno predavanje — 35 let športnega društva »Zeleznikar«; 16,10 Popolninski koncert slovenske simfonije glasbe; 17,45, 18,15, 18,45, 19,15, 19,45, 20,15, 20,45, 21,15, 21,45, 22,15, 22,45, 23,15, 23,45, 24,15, 24,45, 25,15, 25,45, 26,15, 26,45, 27,15, 27,45, 28,15, 28,45, 29,15, 29,45, 30,15, 30,45, 31,15, 31,45, 32,15, 32,45, 33,15, 33,45, 34,15, 34,45, 35,15, 35,45, 36,15, 36,45, 37,15, 37,45, 38,15, 38,45, 39,15, 39,45, 40,15, 40,45, 41,15, 41,45, 42,15, 42,45, 43,15, 43,45, 44,15, 44,45, 45,15, 45,45, 46,15, 46,45, 47,15, 47,45, 48,15, 48,45, 49,15, 49,45, 50,15, 50,45, 51,15, 51,45, 52,15, 52,45, 53,15, 53,45, 54,15, 54,45, 55,15, 55,45, 56,15, 56,45, 57,15, 57,45, 58,15, 58,45, 59,15, 59,45, 60,15, 60,45, 61,15, 61,45, 62,15, 62,45, 63,15, 63,45, 64,15, 64,45, 65,15, 65,45, 66,15, 66,45, 67,15, 67,45, 68,15, 68,45, 69,15, 69,45, 70,15, 70,45, 71,15, 71,45, 72,15, 72,45, 73,15, 73,45, 74,15, 74,45, 75,15, 75,45, 76,15, 76,45, 77,15, 77,45, 78,15, 78,45, 79,15, 79,45, 80,15, 80,45, 81,15, 81,45, 82,15, 82,45, 83,15, 83,45, 84,15, 84,45, 85,15, 85,45, 86,15, 86,45, 87,15, 87,45, 88,15, 88,45, 89,15, 89,45, 90,15, 90,45, 91,15, 91,45, 92,15, 92,45, 93,15, 93,45, 94,15, 94,45, 95,15, 95,45, 96,15, 96,45, 97,15, 97,45, 98,15, 98,45, 99,15, 99,45, 100,15, 100,45, 101,15, 101,45, 102,15, 102,45, 103,15, 103,45, 104,15, 104,45, 105,15, 105,45, 106,15, 106,45, 107,15, 107,45, 108,15, 108,45, 109,15, 109,45, 110,15, 110,45, 111,15, 111,45, 112,15, 112,45, 113,15, 113,45, 114,15, 114,45, 115,15, 115,45, 116,15, 116,45, 117,15, 117,45, 118,15, 118,45, 119,15, 119,45, 120,15, 120,45, 121,15, 121,45, 122,15, 122,45, 123,15, 123,45, 124,15, 124,45, 125,15, 125,45, 126,15, 126,45, 127,15, 127,45, 128,15, 128,45, 129,15, 129,45, 130,15, 130,45, 131,15, 131,45, 132,15, 132,45, 133,15, 133,45, 134,15, 134,45, 135,15, 135,45, 136,15, 136,45, 137,15, 137,45, 138,15, 138,45, 139,15, 139,45, 140,15, 140,45, 141,15, 141,45, 142,15, 142,45, 143,15, 143,45, 144,15, 144,45, 145,15, 145,45, 146,15, 146,45, 147,15, 147,45, 148,15, 148,45, 149,15, 149,45, 150,15, 150,45, 151,15, 151,45, 152,15, 152,45, 153,15, 153,45, 154,15, 154,45, 155,15, 155,45, 156,15, 156,45, 157,15, 157,45, 158,15, 158,45, 159,15, 159,45, 160,15, 160,45, 161,15, 161,45, 162,15, 162,45, 163,15, 163,45, 164,15, 164,45, 165,15, 165,45, 166,15, 166,45, 167,15, 167,45, 168,15, 168,45, 169,15, 169,45, 170,15, 170,45, 171,15, 171,45, 172,15, 172,45, 173,15, 173,45, 174,15, 174,45, 175,15, 175,45, 176,15, 176,45, 177,15, 177,45, 178,15, 178,45, 179,15, 179,45, 180,15, 180,45, 181,15, 181,45, 182,15, 182,45, 183,15, 183,45, 184,15, 184,45, 185,15, 185,45, 186,15, 186,45, 187,15, 187,45, 188,15, 188,45, 189,15, 189,45, 190,15, 190,45, 191,15, 191,45, 192,15, 192,45, 193,15, 193,45, 194,15, 194,45, 195,15, 195,45, 196,15, 196,45, 197,15, 197,45, 198,15, 198,45, 199,15, 199,45, 200,15, 200,45, 201,15, 201,45, 202,15, 202,45, 203,15, 203,45, 204,15, 204,45, 205,15, 205,45, 206,15, 206,45, 207,15, 207,45, 208,15, 208,45, 209,15, 209,45, 210,15, 210,45, 211,15, 211,45, 212,15, 212,45, 213,15, 213,45, 214,15, 214,45, 215,15, 215,45, 216,15, 216,45, 217,15, 217,45, 218,15, 218,45, 219,15, 219,45, 220,15, 220,45, 221,15, 221,45, 222,15, 222,45, 223,15, 223,45, 224,15, 224,45, 225,15, 225,45, 226,15, 226,45, 227,15, 227,45, 228,15, 228,45, 229,15, 229,45, 230,15, 230,45, 231,15, 231,45, 232,15, 232,45, 233,15, 233,45, 234,15, 234,45, 235,15, 235,45, 236,15, 236,45, 237,15, 237,45, 238,15, 238,45, 239,15, 239,45, 240,15, 240,45, 241,15, 241,45, 242,15, 242,45, 243,15, 243,45, 244,15, 244,45, 245,15, 245,45, 246,15, 246,45, 247,15, 247,45, 248,15, 248,45, 249,15, 249,45, 250,15, 250,45, 251,15, 251,45, 252,15, 252,45, 253,15, 253,45, 254,15, 254,45, 255,15, 255,45, 256,15, 256,45, 257,15, 257,45, 258,15, 258,45, 259,15, 259,45, 260,15, 260,45, 261,15, 261,45, 262,15, 262,45, 263,15, 263,45, 264,15, 264,45, 265,15, 265,45, 266,15, 266,45, 267,15, 267,45, 268,15, 268,45, 269,15, 269,45, 270,15, 270,45, 271,15, 271,45, 272,15, 272,45, 273,15, 273,45, 274,15, 274,45, 275,15, 275,45, 276,15, 276,45, 277,15, 277,45, 278,15, 278,45, 279,15, 279,45, 280,15, 280,45, 281,15, 281,45, 282,15, 282,45, 283,15, 283,45, 284,15, 284,45, 285,15, 285,45, 286,15, 286,45, 287,15, 287,45, 288,15, 288,45, 289,15, 289,45, 290,15, 290,45, 291,15, 291,45, 292,15, 292,45, 293,15, 293,45, 294,15, 294,45, 295,15, 295,45, 296,15, 296,45, 297,15, 297,45, 298,15, 298,45, 299,15, 299,45, 300,15, 300,45, 301,15, 301,45, 302,15, 302,45, 303,15, 303,45, 304,15, 304,45, 305,15, 305,45, 306,15, 306,45, 307,15, 307,45, 308,15, 308,45, 309,15, 309,45, 310,15, 310,45, 311,15, 311,45, 312,15, 312,45, 313,15, 313,45, 314,15, 314,45, 315,15, 315,45, 316,15, 316,45, 317,15, 317,45, 318,15, 318,45, 319,15, 319,45, 320,15, 320,45, 321,15, 321,45, 322,15, 322,45, 323,15, 323,45, 324,15, 324,45, 325,15, 325,45, 326,15, 326,45, 327,15, 327,45, 328,15, 328,45, 329,15, 329,45, 330,15, 330,45, 331,15, 331,45, 332,15, 332,45, 333,15, 333,45, 334,15, 334,45, 335,15, 335,45, 336,15, 336,45, 337,15, 337,45, 338,15, 338,45, 339,15, 339,45, 340,15, 340,45, 341,15, 341,45, 342,15, 342,45, 343,15, 343,45, 344,15, 344,45, 345,15, 345,45, 346,15, 346,45, 347,15, 347,45, 348,15, 348,45, 349,15, 349,45, 350,15, 350,45, 351,15, 351,45, 352,15, 352,45, 353,15, 353,45, 354,15, 354,45, 355,15, 355,45, 356,15, 356,45, 357,15, 357,45, 358,15, 358,45, 359,15, 359,45, 360,15, 360,45, 361,15, 361,45, 362,15, 362,45, 363,15, 363,45, 364,15, 364,45, 365,15, 365,45, 366,15, 366,45, 367,15, 367,45, 368,15, 368,45, 369,15, 369,45, 370,15, 370,45, 371,15, 371,45, 372,15, 372,45, 373,15, 373,45, 374,15, 374,45, 375,15, 375,45, 376,15, 376,45, 377,15, 377,45, 378,15, 378,45, 379,15, 379,45, 380,15, 380,45, 381,15, 381,45, 382,15, 382,45, 383,15, 383,45, 384,15, 384,45, 385,15, 385,45, 386,15, 386,45, 387,15, 387,45, 388,15, 388,45, 389,15, 389,45, 390,15, 390,45, 391,15, 391,45, 392,15, 392,45, 393,15, 393,45, 394,15, 394,45, 395,15, 395,45, 396,15, 396,45, 397,15, 397,45, 398,15, 398,45, 399,15, 399,45, 400,15, 400,45, 401,15, 401,45, 402,15, 402,45, 403,15, 403,45, 404,15, 404,45, 405,15, 405,45, 406,15, 406,45, 407,15, 407,45, 408,15, 408,45, 409,15, 409,45, 410,15, 410,45, 411,15, 411,45, 412,15, 412,45, 413,15, 413,45, 414,15, 414,45, 415,15, 415,45, 416,15, 416,45, 417,15, 417,45, 418,15, 418,45, 419,15, 419,45, 420,15, 420,45, 421,15, 421,45, 422,15, 422,45, 423,15, 423,45, 424,15, 424,45, 425,15, 425,45, 426,15, 426,45, 427,15, 427,45, 428,15, 428,45, 429,15, 429,45, 430,15, 430,45, 431,15, 431,45, 432,15, 432,45, 433,15, 433,45, 434,15, 434,45, 435,15, 435,45, 436,15, 436,45, 437,15, 437,45, 438,15, 438,45, 439,15, 439,45, 440,15, 440,45, 441,15, 441,45, 442,15, 442,45, 443,15, 443,45, 444,15, 444,45, 445,15, 445,45, 446,15, 446,45, 447,15, 447,45, 448,15, 448,45, 449,15, 449,45, 450,15, 450,45, 451,15, 451,45, 452,15, 452,45, 453,15, 453,45, 454,15, 454,45, 455,15, 455,45, 456,15, 456,45, 457,15, 457,45, 458,15, 458,45, 459,15, 459,45, 460,15, 460,45, 461,15, 461,45, 462,15, 462,45, 463,15, 463,45, 464,15, 464,45, 465,15, 465,45, 466,15, 466,45, 467,15, 467,45, 468,15, 468,45, 469,15, 469,45, 470,15, 470,45, 471,15, 471,45, 472,15, 472,45, 473,15, 473,45, 474,15, 474,45, 475,15, 475,45, 476,15, 476,45, 477,15, 477,45, 478,15, 478,45, 479,15, 479,45, 480,15, 480,45, 481,15, 481,45, 482,15, 482,45, 483,15, 483,45, 484,15, 484,45, 485,15, 485,45, 486,15, 486,45, 487,15, 487,45, 488,15, 488,45, 489,15, 489,45, 490,15, 490,45, 491,15, 491,45, 492,15, 492,45, 493,15, 493,45, 494,15, 494,45, 495,15, 495,45, 496,15, 496,45, 497,15, 497,45, 498,15, 498,45, 499,15, 499,45, 500,15, 500,45, 501,15, 501,45, 502,15, 502,45, 503,15, 503,45, 504,15, 504,45, 505,15, 505,45, 506,15, 506,45, 507,15, 507,45, 508,15, 508,45, 509,15, 509,45, 510,15, 510,45, 511,15, 511,45, 512,15, 512,45, 513,15, 513,45, 514,15, 514,45, 515,15, 515,45, 516,15, 516,45, 517,15, 517,45, 518,15, 518,45, 519,15, 519,45, 520,15, 520,45, 521,15, 521,45, 522,15, 522,45, 523,15, 523,45, 524,15, 524,45, 525,15, 525,45, 526,15, 526,45, 527,15, 527,45, 528,15, 528,45, 529,15, 529,45, 530,15, 530,45, 531,15, 531,45, 532,15, 532,45, 533,15, 533,45, 534,15, 534,45, 535,15, 535,45, 536,15, 536,45, 537,15, 537,45, 538,15, 538,45, 539,15, 539,45, 540,15, 540,45, 541,15, 541,45, 542,15, 542,45, 543,15, 543,45, 544,15, 544,45, 545,15, 545,45, 546,15, 546,45, 547,15, 547,45, 548,15, 548,45, 549,15, 549,45, 550,15, 550,45, 551,15, 551,45, 552,15, 552,45, 553,15, 553,45, 554,15, 554,45, 555,15, 555,45, 556,15, 556,45, 557,15, 557,45, 558,15, 558,45, 559,15, 559,45, 560,15, 560,45, 561,15, 561,45, 562,15, 562,45, 563,15, 563,45, 564,15, 564,45, 565,15, 565,45, 566,15, 566,45, 567,15, 567,45, 568,15, 568,45, 569,15, 569,45, 570,15, 570,45, 571,15, 571,45, 572,15, 572,45, 573,15, 573,45, 574,15, 574,45, 575,15, 575,45, 576,15, 576,45, 577,15, 577,45, 578,15, 578,45, 579,15, 579,45, 580,15, 580,45, 581,15, 581,45, 582,15, 582,45, 583,15, 583,45, 584,15, 584,45, 585,15, 585,45, 586,15, 586,45, 587,15, 587,45, 588,15, 588,45, 589,15, 589,45, 590,15, 590,45, 591,15, 591,45, 592,15, 592,45, 593,15, 593,45, 594,15, 594,45, 595,15, 595,45, 596,15, 596,45, 597,15, 597,45, 598,15, 598,45, 599,15, 599,45, 600,15, 600,45, 601,15, 601,45, 602,15, 602,45, 603,15, 603,45, 604,15, 604,45, 605,15, 605,45, 606,15, 606,45, 607,15, 607,45, 608,15, 608,45, 609,15, 609,45, 610,15, 610,45, 611,15, 611,45, 612,15, 612,45, 613,15, 613,45, 614,15, 614,45, 615,15, 615,45, 616,15, 616,45, 617,15, 617,45, 618,15, 618,45, 619,15, 619,45, 620,15, 620,45, 621,15, 621,45, 622,15, 622,45, 623,15, 623,45, 624,15, 624,45, 625,15, 625,45, 626,15, 626,45, 627,15, 627,45, 628,15, 628,45, 629,15, 629,45, 630,15, 630,45, 631,15, 631,45, 632,15, 632,45, 633,15, 633,45, 634,15, 634,45, 635,15, 635,45, 636,15, 636,45, 637,15, 637,45, 638,15, 638,45, 639,15, 639,45, 640,15, 640,45, 641,15, 641,45, 642,15, 642,45, 643,15, 643,45, 644,15, 644,45, 645,15, 645,45, 646,15, 646,45, 647,15, 647,45, 648,15, 648,45, 649,15, 649,45, 650,15, 650,45, 651,15, 651,45, 652,15, 652,45, 653,15, 653,45, 654,15, 654,45, 655,15, 655,45, 656,15, 656,45, 657,15, 657,45, 658,15, 658,45, 659,15, 659,45, 660,15, 660,45, 661,15, 661,45, 662,15, 662,45, 663,15, 663,45, 664,15, 664,45, 665,15, 665,45, 666,15, 666,45, 667,15, 667,45, 668,15, 668,45, 669,15, 669,45, 670,15, 670,45, 671,15, 671,45, 672,15, 672,45, 673,15, 673,45, 674,15, 674,45, 675,15, 675,45, 676,15, 676,45, 677,15, 677,45, 678,15, 678,45, 679,15, 679,45, 680,15, 680,45, 681,15, 681,45, 682,15, 682,45, 683,15, 683,45, 684,15, 684,45, 685,15, 685,45, 686,15, 686,45, 687,15, 687,45, 688,15, 688,45, 689,15, 689,45, 690,15, 690,45, 691,15, 691,45, 692,15, 692,45, 693,15, 693,45, 694,15, 694,45, 695,15, 695,45, 696,15, 696,45, 697,15, 697,45, 698,15, 698,45, 699,15, 699,45, 700,15, 700,45, 701,15, 701,45, 702,15, 702,45, 703,15, 703,45, 704,15, 704,45, 705,15, 705,45, 706,15, 706,45, 707,15, 707,45, 708,15, 708,45, 709,15, 709,45, 710,15, 710,45, 711,15, 711,45, 712,15, 712,45, 713,15, 713,45, 714,15, 714,45, 715,15, 715,45, 716,15, 716,45, 717,15, 717,45, 718,15, 718,45, 719,15, 719,45, 720,15, 720,45, 721,15, 721,45, 722,15, 722,45, 723,15, 723,45, 724,15, 724,45, 725,15, 725,45, 726,15, 726,45, 727,15, 727,45, 728,15, 728,45, 729,15, 729,45, 730,15, 730,45, 731,15, 731,45, 732,15, 732,45, 733,15, 733,45, 734,15, 734,45, 735,15, 735,45, 736,15, 736,45, 737,15, 737,45, 738,15, 738,45, 739,15, 739,45, 740,15, 740,45, 741,15, 741,45, 742,15, 742,45, 743,15, 743,45, 744,15, 744,45, 745,15, 745,45, 746,15, 746,45, 747,15, 747,45, 748,15, 748,45, 749,15, 749,45, 750,15, 750,45, 751,15, 751,45, 752,15, 752,45, 753,15, 753,45, 754,15, 754,45, 755,15, 755,